

เอกสารข่าวสารงานวิจัยและพัฒนา

Research and Development Newsletter

ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๙๙ ประจำเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๓

งานวิจัยและพัฒนา

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง : ศึกษาเปรียบเทียบเทศบาลเมืองปัตตานี กับเทศบาลเมืองพัทลุง

เรื่อง การบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมอาคารในเขตเทศบาลตำบลสะแกกรังจังหวัดเชียงใหม่

บทความที่น่าสนใจ

เรื่อง อุตสาหกรรมสีเขียว (Green Industry)

เรื่อง ความมั่นคงแห่งชาติ

ชวนอ่าน

เรื่อง การให้บริการทางวิชาการของหน่วยงานบริการข้อมูลทางวิชาการของรัฐสภาต่างประเทศ

เรียนรู้กับวิจัย

เรื่อง การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยเชิงคุณภาพ

เป็นศูนย์ข้อมูลแห่งการเรียนรู้ ยึดหลักการมาภิบาล
วิชาการนำสมัย จิตใจให้บริการ สนับสนุนสถาบันนิติบัญญัติ

กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

LI RT

เอกสารข่าวงานวิจัยและพัฒนา

Research and Development Newsletter

ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๙๙

ประจำเดือน พฤศจิกายน ๒๕๕๓

วัตถุประสงค์

เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสาร
ด้านการวิจัยและพัฒนา ซึ่งเป็นการเพิ่มพูนความรู้
ให้แก่บุคคลในวงงานรัฐสภา อันเป็นประโยชน์ต่อ
การปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติ

กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ถนนประดิพัทธ์ เขตพญาไท

กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๖๗ - ๘

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๖๒

ที่ปรึกษา

นายจเร พันธุ์เปรื่อง

รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นางวิจิตรา วัชรภรณ์

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ

บรรณาธิการบริหาร

นางสาวจิรพรรณ กาญจนอุดม

ผู้อำนวยการกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา

กองบรรณาธิการ

นางสาวอุษา

ໄໝິດຕະກູລ

นางสิวพร

ສຸຂເອີຍດ

นางสาวพจนา

ອີຣາມນຕຣ໌

นางสาวนารีลักษณ์

ຕີຣີວຣຣນ

นายฐากร

ຈຸລິນທຣ

นายจันทมร

ສີທາບຸນຸສີ

นายสิริสุสร

ກຣະແສຣ໌ສຸນທຣ

นางสาวปิยะวรรณ

ປານໂຕ

นางสาววิมลรักษ์

ຕານຕີຣຣນ

นางสาวปรียวรรณ

ສຸວຣຣນສຸນຍ໌

นางสาวอัญชลี

ຈວງຈັນທຣ໌

บรรณาธิการ

นายสิริสุสร

ກຣະແສຣ໌ສຸນທຣ

นางสาวธณัฐดา

ທາເຣີອນຕຣ໌

นางณัฐชานันท์

ທນູທອງອິນທຣ໌

ผู้จัดทำ

นางภคกัญญา

ມາກທ້ອງໄທຣ

บทบรรณาธิการ

สวัสดีท่านผู้อ่าน และท่านผู้ติดตามเอกสารข่าวสารงานวิจัยและพัฒนาทุกท่านครับ ฉบับนี้เป็นฉบับประจำเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๓ เป็นปีที่ ๙ และฉบับที่ ๙๙ ของเอกสารข่าวสารงานวิจัยและพัฒนาแล้วนะครับ ฉบับนี้คงต้องกล่าวต้อนรับการเข้าสู่ฤดูหนาวอย่างเป็นทางการแล้ว ปีนี้กรมอุตุนิยมวิทยา คาดการณ์ว่าอากาศจะหนาวเย็นกว่าทุก ๆ ปี เรียกได้ว่าอาจจะทุบสถิติในรอบ ๓๐ ปี โดยคาดการณ์ว่าภาคที่อากาศหนาวเย็นที่สุดของประเทศไทย (ไม่รวมอุณหภูมิต่ำสุดบริเวณยอดดอย) อุณหภูมิเฉลี่ยจะอยู่ระหว่าง ๖-๘ องศา ซึ่งคงหนีไม่พ้นพื้นที่ในภาคเหนือของเรา สำหรับกรุงเทพมหานครอาจได้รับไอน้ำโดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๑๖-๑๘ องศา อันเนื่องมาจากมีปัจจัยจากปรากฏการณ์ลานีญา จึงทำให้ปีนี้ มีปริมาณน้ำฝนและความชื้นสูง อีกทั้งยังมีความกดอากาศสูงกำลังแรงจากประเทศจีนแผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทย จึงมีแนวโน้มว่าจะทำให้ปีนี้อากาศหนาวเย็นขึ้นกว่าทุกปีอย่างแน่นอน พออากาศเริ่มหนาวสิ่งหนึ่งที่เรายังต้องเฝ้าระวังกันก็คือ การดูแลสุขภาพของตนเองและคนที่เรารักไม่ให้เจ็บไข้ได้ป่วยกัน โดยเฉพาะโรคที่ยังต้องเฝ้าระวังอยู่ คือ “ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ๒๐๐๙” ที่ยังคงระบาดกันอยู่อย่างต่อเนื่อง เรายังต้องควรระมัดระวังตัวเองด้วยการ “กินร้อน ใช้ช้อนกลาง ล้างมือ” ด้วยนะครับ

สำหรับเนื้อหาสาระของเอกสารข่าวสารงานวิจัยและพัฒนาฉบับนี้ ขอยกตัวอย่างบางส่วนบางตอนของเอกสารข่าว ๆ อาทิ งานวิจัยและพัฒนา นำเสนอผลงานวิจัย เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง : ศึกษาเปรียบเทียบเทศบาลเมืองปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี กับเทศบาลเมืองพัทลุง อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง” และ “การบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมอาคารในเขตเทศบาลตำบลดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่” ซึ่งผลงานวิจัยดังกล่าวอาจเป็นแนวทางให้พวกเรานักวิจัยและผู้สนใจได้นำความรู้จากรายงานการวิจัยไปปรับปรุงและพัฒนาใช้ได้กับงานที่ปฏิบัติอยู่ บทความที่น่าสนใจ เรื่อง “อุตสาหกรรมสีเขียว” ถือได้ว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจอีกเรื่องหนึ่งซึ่งอยู่ในกระแสการรณรงค์การดูแลรักษาโลกของพวกเรา และรอบรู้นอกสภานำเสนอบทสรุปจากการสัมมนา เรื่อง “การให้บริการทางวิชาการของหน่วยงานบริการข้อมูลทางวิชาการของรัฐสภาต่างประเทศ” ซึ่งพวกเราในฐานะข้าราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในวงงานรัฐสภา อาจได้แนวทางการรู้ต่าง ๆ จากหน่วยงานบริการข้อมูลทางวิชาการของรัฐสภาต่างประเทศ ซึ่งสามารถนำไปปรับปรุงประยุกต์ใช้กับการทำงานของเราได้ และปิดท้ายวิจัยนำเสนอ “แหล่งท่องเที่ยวแนะนำในหน้าหนาว” เพื่อจะได้เป็นแนวทางให้หลาย ๆ ท่านได้วางแผนการเดินทางท่องเที่ยวรับลมหนาวกับครอบครัวกันครับ

กองบรรณาธิการ

LIART

Legislative Institutional Repository of Thailand

สารบัญ

หน้า

งานวิจัยและพัฒนา

- เรื่อง การจัดการทางการสื่อสาร : การเทียบเคียงระหว่างองค์การราชการ
กับองค์การรัฐวิสาหกิจ ๑
เรียบเรียงโดย รฐากร จุลินทร
- เรื่อง การบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมอาคารในเขตเทศบาลตำบลดอยสะเก็ด
จังหวัดเชียงใหม่ ๖
เรียบเรียงโดย ปิยะวรรณ ปานโต
- เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง : ศึกษาเปรียบเทียบเทศบาลเมืองปัตตานี
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี กับเทศบาลเมืองพัทลุง อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง ๑๑
เรียบเรียงโดย สิริสุร กระแสร์สุนทร

บทความที่น่าสนใจ

- เรื่อง อุตสาหกรรมสีเขียว (Green Industry) ๑๘
จันทร์พร สีสาทูญลี
- เรื่อง ความมั่นคงแห่งชาติ ๒๑
อัญชลี จวงจันทร์

รอบรู้นอกสภา

- การให้บริการทางวิชาการของหน่วยงานบริการข้อมูลทางวิชาการของรัฐสภาต่างประเทศ ๒๗
นารีลักษณ์ ศิริวรรณ

เรียนรู้กับวิจัย

- การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยเชิงคุณภาพ ๓๕
วิมลรักษ์ ศานติธรรม

พบปะนักวิจัย

- อาจารย์หนึ่งฤทัย เมฆวทัต ๓๙
สิริสุร กระแสร์สุนทร

ปิดท้ายวิจัย

- “แหล่งท่องเที่ยวแนะนำในหน้าหนาว”
บรรณาธิการ

งานวิจัยและพัฒนา

การจัดการทางการสื่อสาร : การเทียบเคียงระหว่าง องค์การราชการกับองค์การรัฐวิสาหกิจ

วิจัยโดย รองศาสตราจารย์สมิหรา จิตตลดากร

ความเป็นมาและสภาพปัญหา

ตัวแปรที่มีผลต่อความสำเร็จขององค์การประการหนึ่งคือ การบริหารจัดการทางการสื่อสาร ภายในองค์การที่เป็นสื่อกลางสำหรับการนำเสนอต่าง ๆ เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ มาดำเนินการร่วมกันจนบรรลุเป็นผลความสำเร็จของหน่วยงาน ทั้งนี้ ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการทางการสื่อสารขององค์การสามารถจำแนกได้ดังนี้ ปัจจัยที่ ๑ คือ ปัจจัยภายนอกที่ประกอบด้วยนโยบายทางการเมืองและการบริหาร ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงตามยุคโลกาภิวัตน์ สำหรับปัจจัยที่ ๒ คือ ปัจจัยด้านองค์ประกอบของการบริหารจัดการทางการสื่อสารที่ประกอบด้วยโครงสร้างและหน้าที่ของหน่วยงานและการบริหารงานบุคคล และปัจจัยที่ ๓ คือ ปัจจัยทางด้านกระบวนการของการบริหารจัดการทางการสื่อสารที่ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การจัดการด้านสื่อสารของผู้นำองค์การ

ดังนั้น จึงมีแนวคิดที่จะศึกษาหน่วยงานของรัฐที่มีการเปลี่ยนแปลงให้ทันสมัยต่อการจัดการทางการสื่อสารในช่วงเวลาปัจจุบัน ทั้งนี้ ได้เลือกที่จะพิจารณาศึกษาหน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคม เนื่องจากกระทรวงคมนาคมเป็นหน่วยงานสำคัญที่มีงบประมาณลงทุนจำนวนมากในการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางสาธารณูปโภค (เช่น ถนน สนามบิน ฯลฯ)

โดยได้เลือกศึกษาสำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคมในฐานะตัวแทนองค์การที่มีฐานะเป็นส่วนราชการซึ่งมีลักษณะการบริหารงานในรูปแบบเดิม และเลือกศึกษาบริษัท ทัวอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)

ในฐานะตัวแทนองค์การที่มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจซึ่งมีลักษณะการบริหารงานในรูปแบบใหม่ โดยเป็นการศึกษา สิ่งที่แตกต่างกันโดยวิธีการนำมาเทียบเคียงกัน (Analogy)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อพิจารณาถึงปัจจัยภายนอกองค์การที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงองค์การนโยบาย กับองค์การปฏิบัติการว่า มีปัจจัยภายนอกในเรื่องใดบ้างที่ผลักดันการเปลี่ยนแปลงองค์การดังกล่าว

๒. เพื่อเปรียบเทียบองค์ประกอบขององค์การ ทั้งในเชิงโครงสร้างและหน้าที่ ระบบและรูปแบบ ของการสื่อสารภายในองค์การ ตลอดจนการพัฒนาเทคโนโลยีทางข่าวสารข้อมูลและด้านการสื่อสารของ องค์การ

๓. เพื่อวิเคราะห์ยุทธศาสตร์การสื่อสารของผู้นำองค์การทั้งในด้านคุณลักษณะ บทบาท และ ความคาดหวัง ตลอดจนแนวโน้มในอนาคตขององค์การ

๔. เพื่อประเมินการบริหารจัดการทางการสื่อสารขององค์การ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวก และการให้บริการด้านการคมนาคมขนส่งและจราจรว่า โดยภาพรวมแล้วมีการบริหารจัดการทางการสื่อสาร ขององค์การเป็นอย่างไร

ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาในกรณีของสำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคมและบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)

กรอบความคิดการวิจัย

มีการกำหนดกรอบความคิดว่า แรงผลักดันภายนอกที่ประกอบด้วย นโยบายของรัฐ การ ปฏิรูประบบราชการ และสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกที่จะไปมีผลต่อองค์การราชการและองค์การ ธุรกิจในด้านการสื่อสาร

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเป็นการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหารระดับสูงและ ข้าราชการ/พนักงานระดับปฏิบัติการ ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและเป็นคำถามที่มีโครงสร้าง นอกจากนั้น มีการตรวจสอบสภาพของข้อมูลที่มาจกแต่ละแหล่ง เพื่อเปรียบเทียบความจริงที่มาจากแหล่ง ต่าง ๆ ในการยืนยันความถูกต้อง และใช้วิธีเทียบเคียงซึ่งเป็นการเทียบเคียงของ ๒ สิ่งที่ไม่เหมือนกัน

๒. ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการออกแบบสอบถามข้อมูลและใช้สถิติพรรณนาในการวัดที่ ได้ผลเป็นค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

๑. ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสำนักงานปลัดกระทรวงฯ คือ นโยบายของ รัฐบาลที่มียุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย ให้มีการปรับระบบทำงานภายในหน่วยงานโดยเฉพาะ

ทางด้านเอกสารธุรการและการสื่อสารภายในองค์กรให้เป็นหน่วยงานอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับในส่วนของ บริษัท ทำอากาศยานฯ จะได้รับผลทางบวกจากฐานการคลังที่มีเสถียรภาพของรัฐบาล เพราะจะเอื้ออำนวย ต่อการลงทุนและการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของบริษัท ทำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)

๒. ทั้ง ๒ หน่วยงานมีระบบการสื่อสารภายในที่ไม่ต่างกัน กล่าวคือ ยึดถือกฎข้อบังคับเพื่อกำหนดเส้นทางของข่าวสาร โดยมีการใช้รูปแบบการสื่อสารเป็นแบบลายลักษณ์อักษรที่เป็นทางการ มีการสร้างเครือข่ายข่าวสาร ทั้งนี้ จะพบว่า บริษัท ทำอากาศยานฯ มีระบบที่เข้มแข็งมากกว่าในส่วนของสายการบังคับบัญชาที่เชื่อมต่อกับหน่วยงานฝ่ายปฏิบัติการ

๓. รูปแบบการสื่อสารทั้ง ๒ หน่วยงานต่างก็นิยมการสื่อสารในรูปแบบการสื่อสารที่เป็นรูปแบบการประชุม โดยเฉพาะสำนักงานปลัดกระทรวงฯ จะเน้นจัดการประชุมตามวาระค่อนข้างมาก ในขณะที่บริษัท ทำอากาศยานฯ ใช้การประชุมตามวาระและวาระเฉพาะกิจเฉพาะหน้า สำหรับทิศทางการไหลของข่าวสารของสำนักงานปลัดกระทรวงฯ จะเป็นลักษณะ “จากบนลงล่าง” เพราะเป็นการสั่งการของผู้บังคับบัญชาต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ในขณะที่บริษัท ทำอากาศยานฯ มีการสื่อสารแบบ “จากบนลงล่าง” “จากล่างสู่บน” (การรับฟังข้อร้องเรียนจากลูกค้า) หรือการสื่อสารในระนาบเดียวกัน (การรับฟังข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ ในทำอากาศยาน) และการสื่อสารแบบทแยงมุม (ข้ามสายงานของระดับการบังคับบัญชา)

๔. การประเมินการบริหารจัดการทางการสื่อสารขององค์กร ปรากฏว่าทั้ง ๒ หน่วยงานจะเน้นการสื่อสารภายในมากกว่าการสื่อสารภายนอก การส่งสารโดยใช้ถ้อยคำมากกว่าอวัจนภาษา แต่ก็มี การสื่อสารแบบลายลักษณ์อักษรที่ช่วยสร้างความชัดเจนให้มากขึ้น ทั้งนี้ได้มีการนำกลไกการสื่อสารและความสัมพันธ์ของผู้ปฏิบัติงานมาเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร และเมื่อสำรวจภูมิหลังของสมาชิกในองค์กรแล้วปรากฏว่า มีความแตกต่างในเรื่องความถี่ของการรับข่าวสารหรือปริมาณข่าวสารที่มีผลต่อองค์ประกอบของการสื่อสาร

๕. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Communication Technology : ICT) ปรากฏว่าการใช้ ICT ของสำนักงานปลัดกระทรวงฯ มีความทันสมัยโดยมีการใช้ข้อมูลข่าวสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะการใช้สื่อแบบอินทราเน็ต ซึ่งเป็นประโยชน์ในการนำหนังสือแจ้งเวียนผ่านระบบคอมพิวเตอร์ และมีการใช้สื่อการประชุมทางไกลเพื่อถ่ายทอดการชี้แจงต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีโดยผู้บริหารจากกระทรวง สำหรับการ ใช้ ICT ของบริษัท ทำอากาศยานฯ มีการใช้ทั้งระบบอินเทอร์เน็ตและระบบอินทราเน็ต โดยมีการใช้ระบบอินเทอร์เน็ตกับผู้ที่เป็นลูกค้าโดยตรงและประชาชนโดยทั่วไป ทั้งนี้ มีการใช้ ICT มาใช้เพื่อความปลอดภัยของทำอากาศยานโดยการติดตั้งโทรทัศน์วงจรปิดภายในอาคาร นอกจากนั้น ผู้บริหารระดับสูงและระดับหัวหน้าสายงานจะมีโทรศัพท์มือถือมากกว่า ๑ เครื่อง สำหรับการส่งข่าวสารในกรณีเร่งด่วน เช่น การเกิดอุบัติเหตุทางการบิน เป็นต้น โดยสรุปแล้ว สำนักงานปลัดกระทรวงฯ จะใช้ ICT สำหรับบุคคลภายนอกหรือองค์กรภายในสังกัดมากกว่าหน่วยงานเดียวกัน ในขณะที่บริษัท ทำอากาศยานไทยฯ ใช้ ICT เพื่อการทำงานภายในมากกว่า

LIRT

๖. การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Communication Technology : ICT) โดยสำนักงานปลัดกระทรวงฯ ได้พยายามพัฒนา ICT ให้เป็นศูนย์รวมความรู้และการบริหารจัดการด้านความรู้มากขึ้น แต่ก็มีปัญหาด้านบุคลากร เพราะบุคลากรที่มีความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีอัตราลาออกจากงานในระดับสูงเนื่องจากย้ายไปทำงานในภาคเอกชน สำหรับบริษัท ทำอากาศยานฯ ได้มีการพัฒนา ICT เพื่อใช้ในการควบคุมมาตรฐานความปลอดภัยประเภทไฟฟ้า เครื่องปรับอากาศ ระบบลิฟท์ ฯลฯ อีกทั้งยังมีบุคลากรรุ่นใหม่ที่มีความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมาทำงานในสัดส่วนที่มากขึ้น

๗. ยุทธศาสตร์การสื่อสารของผู้นาองค์การ ปรากฏว่า ผู้บริหารของสำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม มีลักษณะหนึ่งเจตต่อการเปลี่ยนแปลง โดยเน้นการทำงานเป็นตัวอย่างหรือกระตุ้นในการเรียนรู้เพิ่มเติม และเน้นการให้ข้อมูลกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับองค์การภายนอกมากกว่าองค์การภายใน ในขณะที่ผู้บริหารของบริษัท ทำอากาศยานฯ จะเน้นในเรื่องผลงานและแปลงนโยบายไปสู่แผนปฏิบัติงาน และเน้นความเข้าใจในระดับผู้ปฏิบัติงานด้วยสิ่งที่เป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ก. ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม

๑. การจัดระบบการสื่อสารภายในยังขาดการใช้จุดเด่นของสื่อมาใช้ประโยชน์ เช่น ในสังคมไทยมีความนิยมการใช้ข่าวสารจากการบอกเล่า ดังนั้น การส่งข่าวผ่านระบบคอมพิวเตอร์จึงมีข้อจำกัด ฉะนั้น หากจัดสถานที่ให้บุคลากรภายในหน่วยงานมาพบกันจะมีสิ่งจูงใจในการสื่อสารมากกว่าการสื่อสารโดยผ่านเครื่องมือสื่อสารอื่น ๆ

๒. ควรจัดให้มีระบบการสอนด้วยระบบครูฝึก ครูที่ปรึกษาหรือจัดให้มีการถ่ายทอดความรู้ผ่านตัวบุคคล

๓. ให้นำผลการฝึกอบรม เช่น ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ฯลฯ มาเพิ่มค่าตอบแทนในรูปของตัวเงิน เช่นเดียวกับการฝึกอบรมของทหารที่มีเงินตอบแทนให้กับบุคลากรที่ได้รับความรู้เพิ่มเติม และมีการนำความรู้มาใช้ในการทำงานของตนเอง

ข. ข้อเสนอแนะสำหรับบริษัท ทำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)

๑. ระบบการสื่อสารซึ่งจำแนกตามลำดับชั้นของตำแหน่ง ควรสอดคล้องกับลักษณะงานลำดับชั้น ตำแหน่งในระดับล่างและต้องทำงานในภาคสนาม และควรใช้ระบบ Mobile แทน Voice Mail หรือเสียงตามสาย (สำหรับการสื่อสารภายใน) หรือแม้แต่วีดิโอคอนเฟอเรนซ์ ซึ่งจะใช้ประโยชน์ได้น้อย เพราะความสนใจของผู้ปฏิบัติงานระดับล่างมีไม่มากนัก

๒. ควรเพิ่มบทบาทของการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการด้วย

๓. ควรพัฒนาทักษะการนำเสนอปัญหาการทำงาน เพื่อให้สมบูรณ์ด้วยเนื้อหา และให้ความสำคัญเร็วของงานด้วย เนื่องจากเป็นรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินงานแบบองค์กรธุรกิจ

๔. ควรให้มีอุปกรณ์การสื่อสารสำหรับพนักงานเช่น เครื่องคอมพิวเตอร์แบบไร้สาย/ เครื่องมือสื่อสารแบบไร้สาย เพราะการทำงานของพนักงานส่วนหนึ่งมีการเคลื่อนไหวอยู่บ่อยครั้งและในบางภารกิจเป็นงานกลางแจ้ง

๕. ควรกำหนด Password ในแต่ละบุคคลให้สามารถเข้าสู่ระดับของข้อมูลที่แตกต่างกันได้นั้น จะช่วยให้เกิดการไหลของข่าวสารข้อมูลได้ดีกว่าวิธีการอื่น ๆ

ประโยชน์ของรายงานวิจัยที่มีต่อวงงานรัฐสภา

๑. ประโยชน์ต่อการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการติดตามการบริหารงบประมาณ ในประเด็นการติดตามตรวจสอบประสิทธิภาพการบริหารการสื่อสารภายในหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้มีผลผลิต/ผลลัพธ์ของหน่วยงานที่คุ้มค่าต่อการจัดสรรงบประมาณของหน่วยงานในแต่ละปี

๒. ประโยชน์ต่อการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการการคมนาคม เนื่องจากหน่วยงานที่เป็นกรณีศึกษาในเรื่องนี้เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคม คือ สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม และบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)

๓. ประโยชน์ต่อการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการการสื่อสารและโทรคมนาคม ในประเด็นการส่งเสริมให้มีการเทคโนโลยีการสื่อสารและการสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารงานของรัฐให้มีประสิทธิภาพ

เรียบเรียงโดย **ฐาภกร จุลินทร**

เอกสารอ้างอิง

สมิทธา จิตตลดากร,รองศาสตราจารย์. การจัดการทางการสื่อสาร : การเทียบเคียงระหว่าง องค์การราชการกับองค์การรัฐวิสาหกิจ.สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๕๑

งานวิจัยและพัฒนา

การบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมอาคารในเขตเทศบาล ตำบลดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

วิจัยโดย ธนะเมศร์ มหาวงศ์นันท์

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การขยายตัวของสังคมในเมืองเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ตามกระแสของโลกทุนนิยม ล้วนส่งผลกระทบทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาอย่างมากมาย ทั้งปัญหาด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และปัญหาอื่น ๆ เช่นเดียวกับที่จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ประกอบกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ความต้องการที่อยู่อาศัยที่เพิ่มขึ้น ดังนั้น การก่อสร้างอาคารบนสิทธิที่ดินของตนเอง จึงมักไปกระทบต่อสิทธิเสรีภาพและความปลอดภัยของผู้อื่น และเป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม ถูกสุขลักษณะในสังคมส่วนรวม เช่น ระยะเวลาของอาคารกับแนวเขตที่ดินข้างเคียง หรือระยะเวลาของอาคารกับแนวที่ดินสาธารณะ เนื่องจากเจ้าของที่ดินต้องการใช้สิทธิบนผืนที่ดินให้มากที่สุดเพื่อประโยชน์สูงสุดของตนโดยไม่ได้มองถึงผลกระทบต่อผู้อื่นหรือสังคมส่วนรวม

กฎหมายควบคุมอาคาร จึงเป็นมาตรการหนึ่ง ซึ่งเป็นกฎหมายที่ต้องการเพื่อการควบคุมการก่อสร้างอาคารให้มีความมั่นคงแข็งแรง มีความปลอดภัยสำหรับผู้ใช้อาคาร ที่มีระบบป้องกันอัคคีภัย ระบบระบายอากาศ รวมทั้งจัดความเป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม น่าอยู่ ถูกสุขลักษณะ จะเห็นได้ว่าการบังคับใช้กฎหมายในสังคมที่เกิดปัญหาความหนาแน่น ความไม่เป็นระเบียบของสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งเป็นการตามแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นก่อนมากกว่าเป็นการป้องกันปัญหาไม่ให้เกิดขึ้น ประกอบกับเทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ที่จัดตั้งขึ้นในพื้นที่ที่มีลักษณะชุมชนเมือง หรือมีขีดความสามารถและแนวโน้มที่จะพัฒนาขึ้นเป็นเมือง เทศบาล แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท ได้แก่ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และ

เทศบาลนคร เทศบาลแต่ละประเภทจะจัดตั้งอย่างสอดคล้องไปตามระดับความเจริญของท้องถิ่น จำนวนและความหนาแน่นของประชากร การพัฒนาท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่จะต้องมีการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น เพื่อบังคับใช้ในกิจการต่าง ๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของผู้บริหารท้องถิ่น และข้อบัญญัติของเทศบาลมีชื่อเรียกทางการว่า เทศบัญญัติ และที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การออกเทศบัญญัติซึ่งว่าด้วยการควบคุมอาคาร โดยข้อความในเทศบัญญัติจะต้องไม่ขัดกับข้อความในกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารหรือกฎหมายก่อสร้างหรือกฎกระทรวง ดังเช่นเทศบาลตำบลดอยสะเก็ดเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Government) รูปแบบหนึ่ง มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นหน่วยการปกครองที่มีรากฐานมาจากการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย เทศบาลจึงมีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด จากสภาพพื้นที่ที่มีความเจริญค่อนข้างสูง โดยมีประชากรในเขตเทศบาลถึง ๔,๓๐๐ คนต่อพื้นที่ ๕.๓ ตารางกิโลเมตร ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ไม่มากนัก ดังนั้น ความเจริญและการขยายตัวของเมืองเชียงใหม่ เป็นสาเหตุหนึ่งทำให้คนท้องถิ่นอื่นย้ายเข้ามาในเขตเทศบาลฯ เพื่ออยู่อาศัยและประกอบกิจการมากขึ้น ทำให้พื้นที่เขตเทศบาลฯ ประสบปัญหาทั้งการจราจร สิ่งแวดล้อม สาธารณูปโภค และความหนาแน่นที่อยู่ของประชากร ตลอดจนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของชุมชนไม่ทันกับความต้องการของประชาชน ประกอบกับโครงสร้างของพื้นที่ที่มีส่วนหนึ่งเป็นภูเขาสูงชัน ไม่สามารถใช้เป็นที่อยู่อาศัยหรือประกอบกิจการได้ และพื้นที่อีกส่วนหนึ่งอยู่ในการปกครองของคหบดี ทำให้ขาดการพัฒนาศักยภาพและส่งผลให้การสร้างอาคารที่พักอาศัยกระจุกตัวในบางส่วน ทำให้เกิดปัญหาในการอยู่อาศัยและการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน

ดังนั้น การบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร จึงเป็นบทบาทหน้าที่หนึ่งในการปฏิบัติงานของข้าราชการประจำ โดยเฉพาะกองช่างที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาตรวจสอบควบคุมการก่อสร้างอาคาร บ้านเรือนต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ภายใต้ความกำกวมไม่ชัดเจนและช่องว่างข้อกฎหมายและนโยบายของผู้บริหาร ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมอาคารที่มีผลกระทบต่อประชาชนในเขตเทศบาลตำบลดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้ เพื่อจะนำผลการศึกษาที่ได้รับมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการวางแผนกำหนดและเตรียมความพร้อมร่วมกับเจ้าหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติงานและสร้างความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

๑. เพื่อศึกษาถึงการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารในเขตเทศบาลตำบลดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
๒. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารฯ
๓. เพื่อศึกษาถึงผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารฯ ในเขตเทศบาลตำบลดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

LIART

วิธีการศึกษาวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถาม ปลายเปิด ซึ่งมีจำนวนประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาลตำบลดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๓๙๕ ชุด จำนวน ๗ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านป่าตองน้อย บ้านลวงเหนือ บ้านโพธิ์ทองเจริญ บ้านเชิงดอย บ้านป่าตา บ้านลวงใต้ และบ้านประทุมนิเวศน์ และแจกแบบสอบถามให้เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลดอยสะเก็ด จำนวน ๒๐ ชุด และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าความถี่ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ทำให้ทราบถึงหลักกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการก่อสร้างอาคาร
๒. ทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพประสิทธิผล ปัญหา ผลกระทบ และการยอมรับของประชาชน จากการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมอาคารในเขตเทศบาลตำบลดอยสะเก็ด
๓. นำความคิดเห็น ความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลดอยสะเก็ด ไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติงานควบคุมการก่อสร้างอาคารตามกฎหมายในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลดอยสะเก็ด ให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับประชาชนในพื้นที่ และมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ในการบังคับใช้กฎหมายควบคุมอาคารในพื้นที่ให้มากยิ่งขึ้น

ผลการศึกษา พบว่า

การศึกษาวิจัย เรื่อง การบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมอาคารในเขตเทศบาลตำบลดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปได้ในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. ความคิดเห็นของประชาชน จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวแทนของประชาชนมีการศึกษาต่ำ โดยรวมเป็นสังคมแบบชนบทหรือกึ่งชนบท ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม และอาชีพทั่วไปในพื้นที่ ๕.๓ ตารางกิโลเมตร การใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๖.๑๐ ใช้สำหรับเกษตรกรรม และประชาชนมีความสนใจความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร กฎหมายควบคุมอาคารหรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องไม่มากนัก อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีประเด็นคำถามว่า ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติควบคุมอาคารเพียงใด เนื่องจากจะเห็นว่าประชาชนยังไม่เข้าใจถึงเจตนารมณ์ของการบังคับใช้กฎหมายควบคุมอาคาร และจากข้อมูลยังพบว่า ประชาชนให้ความสำคัญของการบังคับใช้กฎหมายควบคุมอาคารเฉพาะในด้านความมั่นคงแข็งแรงและปลอดภัยเท่านั้น ส่วนในด้านการผังเมืองความเป็นระเบียบเรียบร้อย สุขลักษณะความสวยงามด้านทัศนียภาพ มลภาวะต่าง ๆ เช่น ฝุ่น เสียง ไม่ได้รับความสนใจจากประชาชน และพบปัญหาการละเมิดสิทธิในที่ดิน ข้อขัดแย้งระหว่างเจ้าของที่ดินข้างเคียงน้อยเกิดขึ้นไม่บ่อยนักในพื้นที่ การใช้สิทธิประโยชน์บนที่ดินของประชาชนยังไม่เข้มข้นมากนัก การถูกบังคับลดสิทธิบางส่วน of ประชาชนยังไม่มีความกระทบต่อประชาชน

ส่วนประเด็นเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ความเหมาะสมของค่าใช้จ่ายและระยะเวลา ตลอดจนเอกสารหลักฐานที่ใช้ในการขออนุญาต ประชาชนไม่ถูกผลกระทบมากนัก อาจเป็นเพราะว่า

ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีปฏิสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการถูกบังคับตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารไม่มากนัก

๒. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ผลการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ของเทศบาลตำบลดอยสะเก็ด มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะงานที่เกี่ยวข้องกับข้อกำหนดและประชาชน เจ้าหน้าที่เข้าใจสภาพความต้องการ ความจำเป็นของประชาชน ที่มีครอบครัวเหมือนกัน ในด้านที่อยู่อาศัยถึงแม้ประชาชนมีรายได้ต่ำ และพระราชบัญญัติควบคุมอาคารเป็นการปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่โดยข้าราชการประจำมีรายได้มากกว่าประชาชน ความเป็นอยู่ดีกว่าประชาชน เจ้าหน้าที่บางคนอาจให้ความสนใจในด้านความเป็นอยู่ ความต้องการด้านที่อยู่อาศัย สภาพแวดล้อมต่าง ๆ เนื่องจากอยู่อาศัยในพื้นที่ ทำให้ได้รับผลโดยตรงมากกว่าอีกส่วนหนึ่งอาจไม่ได้รับความสนใจ หรือให้ความสนใจน้อย เนื่องจากอยู่นอกพื้นที่ เข้าใช้พื้นที่ในลักษณะประชากรแฝง ไม่ได้รับผลกระทบมากนัก

๓. ผลการศึกษาที่เกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พบว่า การบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร ยังพบปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการควบคุมการก่อสร้างอาคารทั้งเรื่องของระเบียบ ข้อกำหนด และขั้นตอนในการดำเนินงานยุ่งยากซับซ้อนยากแก่การบังคับ และประชาชนไม่รู้และไม่เข้าใจขั้นตอนและข้อระเบียบกฎหมาย และยังมีข้อกำหนดที่ขัดแย้งกับวิถีของประชาชนในพื้นที่

๔. ผลการศึกษาที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการควบคุมการก่อสร้างอาคารพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พบว่า การสนับสนุนงบประมาณ สถานที่ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการปฏิบัติงาน มีความเหมาะสมในระดับหนึ่ง ซึ่งขึ้นอยู่กับนโยบายของผู้บริหารที่ใช้เป็นนโยบายของหน่วยงาน ให้ความสำคัญกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมอาคารมากเพียงใด

๕. ผลการศึกษาที่เกี่ยวกับการควบคุมการก่อสร้างอาคารตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พบว่า การควบคุมการก่อสร้างอาคารตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร โดยการให้บริการมีความเหมาะสมมาก จำนวนบุคลากร คุณวุฒิ มีความเหมาะสมปานกลาง

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ภาพรวมการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมอาคารในเขตเทศบาลตำบลดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ มีความจำเป็นในการบังคับใช้ตามความเห็นของประชาชนและเจ้าหน้าที่ที่สอดคล้องกันมีความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะ

๑. การบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมอาคารในเขตเทศบาลตำบลดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ต้องเพิ่มความเข้มงวดในการบังคับใช้ให้มากขึ้น นายกเทศมนตรีในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นผู้ลงนามออกใบอนุญาต และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องสอดคล้องเกี่ยวกับกฎหมายควบคุมอาคาร

๒. พระราชบัญญัติควบคุมอาคารนอกจากเป็นเครื่องมือในการควบคุมการก่อสร้างอาคารให้มีความมั่นคง แข็งแรง ปลอดภัยในการอยู่อาศัย และความเป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม นำอยู่ของพื้นที่

เพื่อการพัฒนาเทศบาลแล้ว ควรมีการส่งเสริมให้ความรู้ด้านกฎหมายควบคุมอาคารในการประชาสัมพันธ์ชี้แจงให้ความรู้กับประชาชนในพื้นที่ให้มากขึ้น และส่งเสริมการมีส่วนร่วมทั้งแนวคิด นโยบาย และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายควบคุมอาคารให้มากขึ้น เช่น การจัดทำข้อบัญญัติของท้องถิ่น การติดตามสอดส่อง ผู้ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือรुकล้าที่สาธารณะ ตลอดจนการปล่อยมลภาวะเป็นพิษสู่ชุมชน ฯลฯ ควรมีการส่งเสริม สร้างความรัก ความผูกพัน ห่วงแหนท้องถิ่น

ประโยชน์ของรายงานการวิจัยที่มีต่อวงงานรัฐสภา

ผลการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ มีข้อมูลพื้นฐานที่เป็นประโยชน์ต่อวงงานรัฐสภา เช่น การพิจารณา ร่างกฎหมายแม่บทที่เกี่ยวกับการควบคุมอาคารที่อยู่อาศัย ตลอดจนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง ในการศึกษาพิจารณาและกระทำกิจกรรมใด ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต่อคณะกรรมการการปกครองส่วนท้องถิ่นของสภาผู้แทนราษฎร ในการพิจารณาหรือศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมในการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่ของเขตเทศบาลทั่วประเทศ ที่ผ่านมาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ยอมรับและปฏิบัติตาม ขณะเดียวกันพบว่า ในเขตเทศบาลบางพื้นที่ ประชาชนยังพบปัญหาในความยุ่งยากของขั้นตอนขอกฎหมาย ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากไม่มีความรู้ และไม่เข้าใจในเรื่องกฎหมายดังกล่าว แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นจะไม่ส่งผลให้เกิดการต่อต้านหรือไม่ยอมรับข้อบังคับของประชาชนแต่อย่างใด

เรียบเรียงโดย ปิยะวรรณ ปานโต

ที่มา :

ธนะเมศร์ มหาวงศ์นันท์. การบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมอาคารในเขตเทศบาลตำบลดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ๒๕๕๐.

งานวิจัยและพัฒนา

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง : ศึกษาเปรียบเทียบ
เทศบาลเมืองปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
กับเทศบาลเมืองพัทลุง อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

วิจัยโดย ธนัท บุญคงวัฒน์

เป็นที่ทราบกันดีถึงปัญหาความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ปัจจุบันยังไม่มีทีท่าว่าจะสงบลงได้ คอลัมน์งานวิจัยและพัฒนา ฉบับเดือนพฤศจิกายน ฉบับนี้ขอนำเสนอผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งของ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อทราบถึงแนวทางวิถีแห่งประชาธิปไตยของประชาชนใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ว่าในแต่ละท้องถิ่นที่มีวิถีทางแห่งประชาธิปไตยเป็นอย่างไร แตกต่างกันในด้านไหน โดยผลงานวิจัยเรื่องนี้อาจเป็นประโยชน์ทั้งในทางตรงหรือทางอ้อมที่จะช่วยแก้ไขปัญหาความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้บ้าง โดยผลงานวิจัยเรื่องนี้เป็นของคุณธนัท บุญคงวัฒน์ เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ซึ่งเป็นนักวิจัยในท้องถิ่นดังกล่าว สำหรับที่มาที่ไปของโครงการวิจัยเรื่องนี้เป็นอย่างไร มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาอะไร มีวิธีดำเนินการศึกษาแบบไหน และผลของการวิจัยจะเป็นเช่นไร เราลองมาศึกษาผลงานวิจัยเรื่องนี้ไปพร้อม ๆ กันเลยครับ

การปกครองท้องถิ่นถือได้ว่าเป็นรากฐานอันสำคัญอย่างยิ่งของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (Basic Democracy) เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่นช่วยให้ประชาชนเกิดความรับผิดชอบและหวงแหนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัย อันจะนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในระบบประชาธิปไตยในที่สุด ทั้งนี้ ประชาชนมีโอกาสเลือกตั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร ฉะนั้น การเลือกตั้งจึงถือเป็นการฝึกฝนให้ประชาชนใช้ดุลยพินิจเพื่อเลือกผู้แทนที่เหมาะสมทำหน้าที่แทนตน และตระหนักถึงการใช้อิทธิพลและหน้าที่ของพลเมือง ซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติต่อไป

เมื่อพิจารณาจากสภาพภูมิศาสตร์และการแบ่งเขตการปกครองของภาคใต้ จังหวัดปัตตานี เป็นหนึ่งในห้าของจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเป็นจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง ส่วนจังหวัดพัทลุงเป็นจังหวัด ภาคใต้ตอนบน ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองปัตตานีและเทศบาลเมืองพัทลุงมีความแตกต่างที่สำคัญใน การนับถือศาสนา โดยประชาชนในเทศบาลเมืองพัทลุงเป็นชาวพุทธมากกว่าชาวมุสลิม ขณะที่ในเทศบาล เมืองปัตตานีมีชาวมุสลิมมากกว่าชาวพุทธ ซึ่งจากสภาพแวดล้อมเหล่านี้เป็นที่น่าสนใจว่าในเขตเทศบาล เมืองปัตตานีกับเทศบาลเมืองพัทลุงจะมีความแตกต่างที่สำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ เลือกตั้งอย่างไร ผู้วิจัยเห็นความสำคัญดังกล่าวจึงได้ศึกษาถึงคุณลักษณะของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง ปัตตานีและเทศบาลเมืองพัทลุง เพื่อศึกษาให้เห็นผลของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง โดย ศึกษาเปรียบเทียบกันแต่ละตัวแปร ผลความแตกต่างของแต่ละท้องที่ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนใน การเลือกตั้ง เพื่อใช้เป็นฐานองค์ความรู้ให้ผู้บริหารเทศบาลมีจิตสำนึกและความรับผิดชอบทางการเมืองต่อ ประชาชน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นได้ในที่สุด จึงนับได้ว่าเป็นสิ่งที่น่าสนใจและมีความสำคัญมาก เพราะจะเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในแต่ละ ท้องที่ ซึ่งทำให้สอดคล้องกับแนวปรัชญาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ตลอดจน เป็นรากฐานในการพัฒนาและส่งเสริมการเมืองการปกครองท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า เพื่อนำไปสู่การ ปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันเป็นการปกครองของประชาชนและเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อเปรียบเทียบผลความแตกต่างที่สำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในเทศบาลที่มี ลักษณะต่างกันระหว่างชุมชนชาวพุทธกับชุมชนชาวมุสลิม
๒. เพื่อเปรียบเทียบผลความแตกต่างที่สำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนกับคุณลักษณะ ทางสังคม เศรษฐกิจ และการศึกษาของแต่ละท้องที่
๓. เพื่อเปรียบเทียบผลความสัมพันธ์เชิงประมุขุมิของประชาชนกับการเข้าไปมีส่วนร่วม ทางการเมืองการปกครองท้องถิ่นในการเลือกตั้งของแต่ละท้องที่
๔. เพื่อเปรียบเทียบผลความแตกต่างที่สำคัญของการรับรู้ข่าวสารการเลือกตั้งกับการมีส่วน ร่วมของประชาชนในแต่ละท้องที่

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตการดำเนินงาน โดยแบ่งการศึกษาค้นคว้าออกเป็น ๓ ด้าน คือ

๑. ด้านเนื้อหาสาระ ศึกษาปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง ท้องถิ่นในการเลือกตั้ง

LIART

๒. ด้านพื้นที่และผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ศึกษาในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองปัตตานี และเขตเทศบาลเมืองพัทลุง ตามพื้นที่ความรับผิดชอบของแต่ละท้องที่ โดยศึกษาถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองท้องถิ่นในการเลือกตั้ง

๓. ด้านช่วงเวลา ศึกษาเฉพาะประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองปัตตานี และเขตเทศบาลเมืองพัทลุง ที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๒ เท่านั้น

วิธีการศึกษาวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้แบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น ๓ ส่วน ดังนี้

๑. ศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยทำการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) กับบุคคลผู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานเทศบาลและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่มีรายละเอียดชัดเจนสามารถนำมาวิเคราะห์เชิงตรรกะ (Analytic Induction) ได้

๒. ศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเริ่มทำการศึกษาจากการตรวจสอบรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลเมืองปัตตานี และเขตเทศบาลเมืองพัทลุง จากนั้นดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบและแบบช่วงชั้น จากนั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบสอบถาม ซึ่งการศึกษาดังกล่าวช่วยทำให้การวิจัยครั้งนี้สามารถครอบคลุมสาระสำคัญของประเด็นที่จะศึกษาอย่างครบถ้วน

๓. ศึกษาวิจัยด้วยการจัดประชุมกลุ่ม (Focus Group Research) โดยดำเนินการจัดประชุมกลุ่ม จำนวน ๓ ครั้ง ในแต่ละเทศบาล ครั้งที่ ๑ ประชุมผู้บริหารเทศบาลหรือผู้ที่เคยเป็นผู้บริหารเทศบาล จำนวน ๑๐ คน ครั้งที่ ๒ ประชุมผู้ที่เป็นหรือเคยเป็นพนักงานเทศบาล จำนวน ๑๐ คน ครั้งที่ ๓ ประชุมผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไปและไม่ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จำนวน ๑๐ คน ซึ่งช่วยทำให้การศึกษาวินิจฉัยครั้งนี้เกิดการบูรณาการองค์ความรู้จากการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นอย่างใกล้ชิด

ผลการศึกษาวินิจฉัย

ผลการศึกษาวินิจฉัยโดยสรุปนำเสนอเรียงลำดับตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

๑. กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในเทศบาลที่มีลักษณะต่างกันระหว่างชุมชนชาวพุทธกับชุมชนชาวมุสลิมนั้น พบว่า ไม่มีความแตกต่างที่สำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในเทศบาลที่มีลักษณะต่างกันระหว่างชุมชนชาวพุทธกับชุมชนชาวมุสลิม แสดงว่าศาสนาไม่ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะชุมชนชาวพุทธกับชุมชนชาวมุสลิม ต่างถือว่าการไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชนที่ดี

๒. กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนกับคุณลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจ และการศึกษาที่แตกต่างกันของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองปัตตานี และเทศบาลเมืองพัทลุงนั้น สรุปข้อค้นพบได้ดังนี้

- เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งของเทศบาลทั้งสองท้องที่
- อายุของประชาชนไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งของเทศบาลทั้งสองท้องที่ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้มีอายุมากอาจมีภารกิจการทำงานมาก และผู้มีอายุน้อยอาจขาดความตระหนักทางการเมือง
- ระยะเวลาตั้งถิ่นฐานในชุมชนของเทศบาลปัตตานีไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะประชาชนที่ระยะเวลาตั้งถิ่นฐานในชุมชนอยู่ถาวร อาจเบื่อหน่ายหรือเมินเฉยทางการเมืองท้องถิ่น ส่วนในเทศบาลเมืองพัทลุงนั้นระยะเวลาตั้งถิ่นฐานในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะประชาชนมีระยะเวลาตั้งถิ่นฐานในชุมชนอยู่ปานกลาง จึงยังมีความตื่นตัวในการมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
- การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรที่จัดตั้งในเทศบาลเมืองปัตตานีมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง ส่วนในเทศบาลเมืองพัทลุงนั้นการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรที่จัดตั้งไม่มีความสัมพันธ์กัน
- อาชีพมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งของเทศบาลทั้งสองท้องที่ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้ประกอบการอาชีพที่มีฐานะทางสังคมจะไปลงคะแนนเสียงและมีจิตสำนึกในหน้าที่พลเมือง สามารถตัดสินใจโดยอิสระมากกว่าผู้ที่ประกอบอาชีพที่มีฐานะทางสังคมไม่ดี
- รายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งของเทศบาลทั้งสองท้องที่ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะระดับรายได้มากหรือน้อยไม่อาจสะท้อนเป็นดัชนีการไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ เพราะประชาชนมองว่าการเลือกตั้งอาจไม่ใช่เป็นหนทางที่จะทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- ความรู้ด้านการเมืองการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเทศบาลเมืองปัตตานีไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง ส่วนในเทศบาลเมืองพัทลุงนั้นความรู้ด้านการเมืองการปกครองท้องถิ่นของประชาชนมีความสัมพันธ์กัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเทศบาลเมืองพัทลุงผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองที่ดีจะมีทัศนคติทางบวกต่อการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
- การศึกษาของประชาชนในเทศบาลเมืองปัตตานีไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง ส่วนในเทศบาลเมืองพัทลุงนั้นการศึกษาของประชาชนมีความสัมพันธ์กัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเทศบาลเมืองพัทลุงผู้มีการศึกษาสูงจะมีความมั่นใจทางการเมืองสูง และไปลงคะแนนเสียงมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า อาชีพเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส่วนระยะเวลาตั้งถิ่นฐานในชุมชน การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรที่จัดตั้ง การมีความรู้ในด้านการเมืองการปกครองท้องถิ่น และการศึกษาอาจจะเป็นหรือไม่เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมี

ส่วนร่วมของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง แต่ในด้านเพศ อายุ รายได้ เป็นปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

๓. ความสัมพันธ์เชิงประมุขมิของประชาชนกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองท้องถิ่นในการเลือกตั้งของเทศบาลเมืองปัตตานี และเทศบาลเมืองพัทลุงนั้น สรุปข้อค้นพบได้ดังนี้

- การเป็นเครือญาติกับผู้สมัครไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งของเทศบาลทั้งสองท้องที่

- การเป็นผู้เคยเรียนในสถาบันศึกษาเดียวกันกับผู้สมัครมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งของเขตเทศบาลเมืองปัตตานี ส่วนเขตเทศบาลเมืองพัทลุงนั้นไม่มีความสัมพันธ์กัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะในการตัดสินใจเลือกตั้งของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองพัทลุงนั้นประชาชนจะใช้ดุลยพินิจของตนเองโดยไม่คำนึงถึงความเป็นผู้ที่เคยอยู่ร่วมในสถาบันการศึกษาเดียวกันมาก่อน จึงตัดสินใจเลือกโดยอิสระไม่มีอิทธิพลใด ๆ มาครอบงำ

- การเป็นเพื่อนกับผู้สมัครมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งของเขตเทศบาลทั้งสองท้องที่ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีความผูกพันเป็นเพื่อนกับผู้สมัครจะมีแรงจูงใจในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งสนับสนุนคะแนนเสียงมากขึ้น

- การเป็นคนในชุมชนเดียวกันกับผู้สมัครไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งของเขตเทศบาลเมืองปัตตานี ส่วนในเขตเทศบาลเมืองพัทลุงนั้นการเป็นคนในชุมชนเดียวกันกับผู้สมัครมีความสัมพันธ์กัน

กล่าวโดยสรุปได้ว่าการเป็นเพื่อนกับผู้สมัครเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส่วนการเป็นผู้เคยเรียนในสถาบันศึกษาเดียวกันกับผู้สมัคร และการเป็นคนในชุมชนเดียวกันกับผู้สมัครอาจจะเป็นหรือไม่เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง แต่ในด้านการเป็นเครือญาติกับผู้สมัคร เป็นปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

๔. ความแตกต่างที่สำคัญของการรับรู้ข่าวสารการเลือกตั้งกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองปัตตานี และเทศบาลเมืองพัทลุงนั้น สรุปข้อค้นพบได้ดังนี้

- การรับรู้ข่าวสารการเลือกตั้งจากสถานีวิทยุกระจายเสียงท้องถิ่นไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งของเขตเทศบาลทั้งสองท้องที่ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะประชาชนทั้งสองท้องที่ไม่มีช่วงระยะเวลาในการเปิดรับฟังวิทยุกระจายเสียงท้องถิ่นเกี่ยวกับข่าวสารการเลือกตั้ง

- การรับรู้ข่าวสารการเลือกตั้งจากป้ายขนาดใหญ่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งของเทศบาลเมืองปัตตานี ส่วนในเทศบาลเมืองพัทลุงนั้นมีความสัมพันธ์กัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะชาวมุสลิมในเขตเทศบาลเมืองปัตตานีไม่สนใจอ่านข่าวการเลือกตั้งจากป้ายขนาดใหญ่ซึ่งเขียนด้วยอักษรไทย เช่น ผู้สูงอายุ หรือผู้ที่อ่านภาษาไทยไม่ออก

- การรับรู้ข่าวสารการเลือกตั้งจากการประกาศเสียงตามสาย/รถโฆษณาที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งของเขตเทศบาลทั้งสองท้องที่
- การรับรู้ข่าวสารการเลือกตั้งจากการเดินรณรงค์ของเทศบาลไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งของเทศบาลเมืองปัตตานี ส่วนในเทศบาลเมืองพัทลุงนั้นมีความสัมพันธ์กัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการเดินรณรงค์ของเทศบาลเมืองปัตตานีเดินเฉพาะย่านตลาดร้านค้า จึงทำให้ชุมชนชาวมุสลิมซึ่งอยู่ในย่านอื่น ๆ ไม่มีโอกาสได้รับทราบข่าวสาร
- การรับรู้ข่าวสารการเลือกตั้งจากเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งของเทศบาลเมืองปัตตานี ส่วนในเทศบาลเมืองพัทลุงนั้นไม่มีความสัมพันธ์กัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ของรัฐในเขตเทศบาลเมืองปัตตานีมีส่วนร่วมในกิจกรรมการแจ้งข่าวสารการเลือกตั้งด้วยตนเอง
- การรับรู้ข่าวสารการเลือกตั้งจากใบปลิวของผู้สมัครมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งของเขตเทศบาลทั้งสองท้องที่ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้ลงสมัครมีการแข่งขันกันสูงจึงใช้กลวิธีประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรู้จักอย่างกว้างขวางด้วยวิธีการแจกใบปลิว
- การรับรู้ข่าวสารการเลือกตั้งจากผู้นำชุมชนไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งของเทศบาลทั้งสองท้องที่ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้นำชุมชนวางตัวเป็นกลางตามบทบาทหน้าที่ของตน
- การรับรู้ข่าวสารการเลือกตั้งจากผู้นำศาสนาไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งของเทศบาลเมืองปัตตานี ส่วนในเทศบาลเมืองพัทลุงนั้นมีความสัมพันธ์กัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้นำศาสนาในเทศบาลเมืองพัทลุงมีโอกาสเข้าถึง เข้าใจ และทำหน้าที่แจ้งข่าวสารการเลือกตั้งแก่ประชาชน
- การรับรู้ข่าวสารการเลือกตั้งจากญาติพี่น้องเพื่อนฝูงนั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งของเขตเทศบาลทั้งสองท้องที่ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะญาติพี่น้องเพื่อนฝูงไม่ได้สนใจพูดคุยข่าวสารการเลือกตั้ง

กล่าวโดยสรุปได้ว่าการรับรู้ข่าวสารการเลือกตั้งจากการประกาศเสียงตามสาย/รถโฆษณาและใบปลิวของผู้สมัครเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส่วนการรับรู้ข่าวสารการเลือกตั้งจากป้ายขนาดใหญ่ จากการเดินรณรงค์ของเทศบาล จากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และจากผู้นำศาสนา อาจจะเป็นหรือไม่เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง แต่ในด้านการรับรู้ข่าวสารการเลือกตั้งจากสถานีวิทยุกระจายเสียงท้องถิ่น จากผู้นำชุมชน และจากญาติพี่น้องเพื่อนฝูงเป็นปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

๑. สำหรับหน่วยงานภาครัฐ

๑.๑ การที่ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งน้อย เป็นสัญลักษณ์แสดงว่าประชาชนขาดความสนใจทางการเมืองท้องถิ่น จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารงานเทศบาลและผู้เกี่ยวข้องจะต้องเร่งกระตุ้นเตือนให้ประชาชนได้ทราบถึงความสำคัญของการไปใช้สิทธิเลือกตั้งดังกล่าว

๑.๒ เทศบาลทั้งสองท้องที่ ควรจัดการประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อต่าง ๆ อาทิ จัดทำป้ายขนาดใหญ่ โปสเตอร์ แผ่นพับ รถเคลื่อนที่ ตลอดจนวิทยุกระจายเสียงในท้องถิ่นเพื่อประชาสัมพันธ์การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

๑.๓ จัดตั้งทีมปฏิบัติงานเฉพาะกิจ ร่วมกับองค์กร กลุ่ม ทีม พรรคการเมือง สมาคมต่าง ๆ ในท้องถิ่นเพื่อช่วยทำหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินการเลือกตั้งให้บริสุทธิ์ยุติธรรม

๑.๔ เทศบาลควรปรับปรุงข้อมูลด้านทะเบียนราษฎรให้เป็นปัจจุบัน เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถตรวจสอบข้อมูลได้ตลอดเวลา และนำข้อมูลต่าง ๆ ลงเผยแพร่ในเว็บไซต์ของเทศบาล

๒. สำหรับภาคประชาชน

๒.๑ ประชาชนควรให้ความสนใจในกิจการการปกครองท้องถิ่น คอยเป็นหูเป็นตาตรวจสอบ หากมีการทุจริตการเลือกตั้งต้องดำเนินการแจ้งต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบทราบ

๒.๒ เจ้าบ้านควรตรวจสอบรายชื่อบุคคลที่อยู่ในทะเบียนบ้านของตนเอง หากพบว่าบุคคลใดย้ายไปอยู่ต่างจังหวัดหรือถึงแก่กรรมแล้ว ให้ดำเนินการแจ้งเจ้าหน้าที่จากทะเบียนบ้าน เพื่อให้จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งถูกต้องตรงกับความเป็นจริง

๓. สำหรับผู้สมัคร กลุ่ม ทีม หรือพรรคการเมือง

ผู้สมัคร กลุ่ม ทีม หรือพรรคการเมืองจะต้องมีจิตสำนึกที่ดีโดยไม่ทำการใด ๆ อันฝ่าฝืนกฎหมายหรือฝ่าฝืนพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง สร้างบรรทัดฐานอันเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชนเพื่อเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีในอนาคต

เรียบเรียงโดย สิริสร กระจ่างสุนทร

เอกสารอ้างอิง

ธันท์ บุญคงวัฒน์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง : ศึกษาเปรียบเทียบเทศบาลเมืองปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี กับเทศบาลเมืองพัทลุง อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง. เอกสารการวิจัย. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี : ปัตตานี, ๒๕๕๑.

บทความที่น่าสนใจ

อุตสาหกรรมสีเขียว (Green Industry)

เรียบเรียงโดย จันทพร สีหาบุญลี

ขณะนี้ทั่วโลกต่างให้ความสำคัญกับการรักษาสິงแวดลอมทุก ๆ กิจกรรมต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสิงแวดลอม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคอุตสาหกรรมที่มีการผลิตของเสีงออกมาในปริมาณมากน้อยที่ต่างกัน ซึ่งหากไม่มีการปรับตัวนอกจากจะเป็นการทำผิดกฎหมายแล้วยังต้องเผชิญกับแรงต่อต้านจากชุมชนข้างเคียงด้วย จากกรณีปัญหาที่เกิดขึ้นและที่พบโดยทั่วไป ประชาชนต่างเรียกร้องให้ภาครัฐรับแก้ไขปัญหอย่างเป็นระบบ อาจทำให้ต้องมีการประกาศให้พื้นที่ภาคอุตสาหกรรมเป็นเขตควบคุมมลพิษ ดังนั้นการมุ่งมั่นที่จะพัฒนาเฉพาะภาคเศรษฐกิจจนละเลยภาคสังคมและสิงแวดลอม อาจทำให้เกิดปัญหาตามมาภายหลังได้

ปัจจุบันปัญหาสิงแวดลอมถูกนำมาต่อรองในเวทีการค้าโลก ดังนั้นจึงมีหลายประเทศต้องออกนโยบายและมาตรการด้านสิงแวดลอมทั้งการส่งเสริมการใช้สินค้รักษาสິงแวดลอม การออกจลาสิงแวดลอม ตลอดจนการใช้พลังงานทางเลือกสะอาด และกลไกการพัฒนาสะอาดที่มีเรีงของคาร์บอนเครดิตเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งประเทศไทยได้เข้าร่วมในบางส่วนแล้ว ดังนั้น กระทรวงอุตสาหกรรมของไทยจึงริเริ่มโครงการอุตสาหกรรมสีเขียว (Green Industry) ขึ้น ซึ่งเป็นวิธีการทำงานในเชิงรุกในลักษณะร่วมกันคิดร่วมกันทำโดยคาดหวังให้เกิดกระแสรัศสิงแวดลอมของภาคอุตสาหกรรม และที่สำคัญจะทำให้ภาคอุตสาหกรรมของไทยมีเหตุผลเพื่อการต่อรองในเวทีการค้าโลกมากขึ้น ถ้าหากผู้ประกอบการมีกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิงแวดลอม ก็จะทำให้ภาคอุตสาหกรรมมีภาพลักษณ์ที่ดีขึ้น ทั้งด้านสังคมและสิงแวดลอม อันจะเป็นการสร้างคานาเชื่อถือและไว้วางใจจากชุมชน

กระทรวงอุตสาหกรรมได้บริหารจัดการเชิงรุกเพื่อกำกับดูแลโดยการร่วมมือกัน เพื่อให้ภาคอุตสาหกรรมสามารถปรับตัวจากการถูกบังคับด้วยกฎหมายจนกลายเป็นความสมัครใจ และจะต้องพิจารณาถึงความพร้อมของผู้ประกอบการที่แตกต่างกันด้วย แนวทางอุตสาหกรรมสีเขียว จึงมีการจัดระดับผู้ประกอบการและสร้างแนวทางการพัฒนาในแต่ละชั้นอย่างชัดเจนจนเป็นรูปธรรม โดยจะใช้เครื่องหมายสีเขียวเป็นสัญลักษณ์รับรองระดับการพัฒนา โดยแบ่งเป็น ๕ ระดับ ได้แก่

ระดับที่ ๑ Green Commitment ระดับที่แสดงถึงความมุ่งมั่นที่จะลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยต้องจัดทำแผนปรับปรุงกระบวนการผลิต

ระดับที่ ๒ Green Activity ต้องแสดงให้เห็นว่าได้ทำการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามความมุ่งมั่นที่ตั้งไว้ในระดับที่ ๑

ระดับที่ ๓ Green System การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ หรือได้รับการรับรองมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ

ระดับที่ ๔ Green Culture ทุกคนในองค์กรให้ความร่วมมือร่วมใจทำกิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กร และนำแนวความคิดนี้ไปใช้ในการพัฒนาในทุกขั้นตอนการผลิต

ระดับที่ ๕ Green Network ระดับสูงของการรับรองที่แสดงถึงการขยายเครือข่ายผ่านห่วงโซ่อุปทานสีเขียว โดยสนับสนุนให้คู่ค้าและพันธมิตรเข้าสู่กระบวนการ การรับรองเครื่องหมายสีเขียวด้วย นอกจากนี้ ธุรกิจอุตสาหกรรมสีเขียวต้องเติบโตอย่างต่อเนื่องและมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ชุมชนและสังคมด้วย

ในเบื้องต้น กระทรวงอุตสาหกรรมจะพยายามผลักดันให้โรงงานไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ ราย เข้าสู่ระดับที่ ๑ ของการพัฒนาอุตสาหกรรมสีเขียว โดยความร่วมมือระหว่างกระทรวงอุตสาหกรรมและผู้ประกอบการ โดยมีเป้าหมายภายใน ๕ ปี จะผลักดันให้ประเทศไทยก้าวสู่การเป็นผู้นำ การพัฒนาอุตสาหกรรมสีเขียวของอาเซียน และคาดหวังว่าจะมีผู้เข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของโรงงานทั่วประเทศ

จะอย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมสีเขียวถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของ “สังคมคาร์บอนต่ำ” (Low Carbon Society) สังคมคาร์บอนต่ำจะเป็นสังคมที่ผู้คนส่วนใหญ่ในสังคมหันมาร่วมมือกันลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนในทุกรูปแบบหรือในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดจากการดำรงชีวิตปกติ โดยเฉพาะการลดปริมาณก๊าซคาร์บอนที่ปล่อยออกจากกระบวนการผลิตของโรงงานหรือภาคอุตสาหกรรม เพื่อจะได้อยู่ร่วมในสังคมที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมคาร์บอนต่ำจึงต้องทำให้ผู้คนในสังคมมีความตระหนักถึงคุณภาพชีวิตที่เกิดจากการอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีปริมาณคาร์บอนต่ำ โดยผู้คนในสังคมมีความยึดโยงกับการเลือกใช้เทคโนโลยีหรือการพัฒนาเทคโนโลยีให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และที่สำคัญก็คือ จะต้องเป็นสังคมที่มีการวางผังเมืองให้สอดคล้องกับระบบนิเวศที่สมดุลด้วย ดังนั้น สังคมคาร์บอนต่ำจึงมีลักษณะต่อไปนี้เป็นสังคมที่ต้อง

ช่วยกันลดความต้องการใช้พลังงานสังคมที่ต้องหลีกเลี่ยงการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลหรือน้ำมันและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก สังคมต้องมีมาตรการความมั่นคงทางพลังงานและเป็นสังคมที่มีการพบปะหารือกันในเรื่องของการต้องการของคนทุกกลุ่มในสังคม

การก้าวเข้าสู่สังคมคาร์บอนต่ำจึงต้องทำกันอย่างต่อเนื่องและเป็นกระบวนการภายใต้การบริหารการเปลี่ยนแปลงและต้องเป็นไปทั้งระบบ คือ ต้องเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับโครงสร้าง วัฒนธรรม วิถีคิด วิถีปฏิบัติ และพฤติกรรมของผู้คนทุกภาคส่วนในสังคม

เมื่อสามารถพัฒนาสู่สังคมคาร์บอนต่ำได้เราก็จะสามารถลดปัญหาโลกร้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การก้าวเข้าสู่สังคมคาร์บอนต่ำจะต้องเริ่มด้วยการช่วยกันลดความต้องการในการใช้พลังงานของทุกภาคส่วน เช่น คริวเรือน อาคารพาณิชย์ การคมนาคมขนส่ง โรงงานอุตสาหกรรมและภาคเกษตรกรรม เป็นต้น ขณะเดียวกันก็ต้องมีการพัฒนาแผนการใช้พลังงานทางเลือกอื่น ๆ ด้วย เช่น พลังงานจากลมคลื่น แสงอาทิตย์ ความร้อน พลังน้ำ ชีวมวล เป็นต้น นอกจากนี้มีการสร้างงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Job) เพื่อสร้างรายได้และลดปัญหาความยากจน เช่น การสร้างอาคารสีเขียว การบริหารจัดการรีไซเคิล การปลูกป่า การพัฒนาพลังงานทางเลือก เป็นต้น พร้อมกันนั้นก็ต้องทำการประชาสัมพันธ์ให้เห็นถึงผลประโยชน์ร่วมที่ทุกภาคส่วนในสังคมจะได้รับ จากมาตรการต่าง ๆ ที่ทำเพื่อแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ปัญหาโลกร้อนจะลดลงได้อย่างยั่งยืนนั้น จะต้องมีการบูรณาการของทุกภาคส่วนที่ต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด

เอกสารอ้างอิง

ทรานสปอร์ต เจอร์นัล ประจำวันที่ ๒๗ กันยายน - ๓ ตุลาคม ๒๕๕๓

หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ วันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๓

บทความที่น่าสนใจ

ความมั่นคงแห่งชาติ

เรียบเรียงโดย...อัญชลี จวงจันทร์

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแบบไร้พรมแดนในยุคปัจจุบันส่งผลให้สภาพสังคมของประเทศเปลี่ยนแปลงไปสู่ยุคสารสนเทศ ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนส่งผลให้การกำหนดผลประโยชน์ของชาติพลังอำนาจของชาติ รวมทั้งขีดความสามารถของชาติ ต้องมีการปรับให้มีความสอดคล้องกับผลประโยชน์ของชาติ ซึ่งความเป็นชาติจะสามารถดำรงอยู่ได้ต้องมีปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวกำหนดคือ ความอยู่รอดปลอดภัยของประเทศ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ความสามารถของประเทศหนึ่งที่สามารถทำให้ประเทศอื่นกระทำตามที่ตนปรารถนาหรือที่เรียกว่า อำนาจของประเทศ เกียรติภูมิของประเทศ ประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการของแนวนโยบายของรัฐ ผู้มีอำนาจทางการเมือง กลุ่มอิทธิพลในประเทศ ความสามารถด้านทรัพยากรธรรมชาติและความสามารถของคนในชาติ

การที่ประเทศจะสามารถก้าวขึ้นเป็นประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่งได้นั้นสิ่งสำคัญที่สุดคือ คนไทยทุกคนต้องทำให้ประเทศไทยมีขีดความสามารถ มีศักยภาพเพียงพอที่จะอยู่รอดได้ ไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบ รวมทั้งสามารถต่อกรเพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติ โดยคำนึงถึงความมั่นคงในชาติ เพื่อให้ประเทศสามารถอยู่อย่างมั่นคง รัฐบาลมีเสถียรภาพปัจจุบันนโยบายความมั่นคงแห่งชาติจึงเป็นนโยบายหนึ่งเพื่อสร้างความมั่นคงและป้องกันภัยคุกคามต่าง ๆ

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ เป็นนโยบายระดับชาติที่มีเป้าหมายเพื่อมุ่งสู่การสร้างสภาวะแวดล้อมที่สันติสุข มีภูมิคุ้มกันปัญหาต่าง ๆ ที่สามารถคัดกรองสิ่งที่เป็นคุณและโทษที่จะเข้ามากระทบต่อความมั่นคงของรัฐและประชาชน รวมทั้งสามารถแก้ไขสาเหตุที่เป็นรากเหง้าของภัยคุกคาม เพื่อให้เกิด

LIRT

ความมั่นคงที่ยั่งยืน และให้การพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ สามารถดำเนินไปอย่างราบรื่นโดยภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อให้สามารถสนองผลประโยชน์ของชาติอย่างมีเอกภาพ

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ ได้ให้ความสำคัญกับการรักษาเสถียรภาพความมั่นคงภายใน ประเทศและป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะการดูแลสังคมให้รู้เท่าทันและสามารถปรับตัว ผ่านพ้นวิกฤตในช่วงเปลี่ยนผ่านทางการเมือง มีการจัดการให้คนในชาติสามารถอยู่ร่วมกันด้วยสันติวิธีได้แม้ มีความเห็นต่างกันได้ สามารถสร้างความเป็นธรรมและความยุติธรรมในสังคม เห็นคุณค่าของสันติวิธีและความ สมานฉันท์ภายในชาติ พร้อมทั้งจะเผชิญภาวะความเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะภัยคุกคามข้ามชาติ โดยเน้นนโยบาย ๒ ส่วน คือ นโยบายเฉพาะหน้า ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สังคมไทยผ่านพ้นสถานการณ์ วิกฤตด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมให้ไปได้โดยเกิดผลกระทบน้อยที่สุด ทุกฝ่ายภายในชาติเข้าใจและ รู้เท่าทันสถานการณ์ที่เป็นจริง พร้อมเผชิญและแก้ไขปัญหาร่วมกัน ส่วนที่สองเป็นนโยบายในระยะ ๕ ปี มี วัตถุประสงค์เพื่อสร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้อหนุนให้การพัฒนาทุกด้านดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง ประชาชน ภายในชาติมีความสมัครสมานสามัคคีช่วยเหลือเกื้อกูลกันสามารถรักษาคุ้มครองผลประโยชน์สำคัญของชาติ ไว้ได้อย่างยั่งยืน

สถานการณ์ความมั่นคงในภาพรวม

สังคมไทยบางส่วนได้ก้าวข้ามจากระบบอำนาจ และระบบอุปถัมภ์สู่สังคมระบบการมีส่วนร่วม เกิดจากการที่ประชาชนตื่นตัวกับกระแสการมีส่วนร่วมตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งพบว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติใน บางเรื่องมีปัญหาจากผู้ปฏิบัติขาดความเข้าใจในเป้าหมายของนโยบาย และปัญหาการจัดสรรงบประมาณ เนื่องจากอุปสรรคอันเกิดจากสถานการณ์ความมั่นคงที่แปรเปลี่ยนไปตามความผันผวนของปัจจัยภายในและ ภายนอกประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้เกิดสถานการณ์ความมั่นคงที่อยู่นอกเหนือการคาดการณ์เป็นปัจจัย แทรกซ้อนปัญหาเดิมที่มีอยู่ เช่น ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหาวิกฤตความขัดแย้ง ทางด้านการเมืองและสังคม

ปัจจุบันประเทศไทยอยู่ในระยะการใช้นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔ ซึ่งมี แนวโน้มว่าประเทศไทยต้องเผชิญกับความเสี่ยงทางด้านความมั่นคงภายในประเทศที่รุนแรง โดยเฉพาะ การขาดความสามัคคีของคนในชาติ และการกระทำที่กระทบต่อความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ รวมทั้งการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ขณะที่ปัญหาการก่อการร้ายสากลและอาชญากรรม ข้ามชาติ ตลอดจนปัญหายาเสพติด ผู้หลบหนีเข้าเมือง ยังคงเป็นภัยคุกคามที่มีแนวโน้มจะส่งผลกระทบใน วงกว้าง ทั้งยังต้องเผชิญกับผลกระทบจากภาวะโลกร้อน ภัยพิบัติทางธรรมชาติ และโรคระบาดที่รุนแรงมาก ขึ้น จึงต้องมีการปรับกระบวนการทัศนวิธีคิดในการจัดการกับปัญหา โดยพิจารณาสภาพของปัญหาแบบองค์รวม และให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้าง ซึ่งเป็นสาเหตุรากเหง้ามากกว่าการแก้ไขปัญหาเชิง ปრაกฏการณ์ รวมทั้งเปิดพื้นที่ทางสังคมให้มีการสื่อสารการรับรู้ของคนภายในชาติให้ตระหนักถึงภาระที่ทุก คนต้องผนึกกำลังร่วมกันเผชิญกับภาวะการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ได้อย่างมั่นคง

LIRT

บริบทความมั่นคง

๑. สถานะความเชื่อมั่นต่อการบริหารจัดการประเทศตามหลักนิติธรรม หลักนิติธรรมเป็นหลักที่ใช้ในการปกครองประเทศแบบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นหลักที่ยึดโยงทำให้สังคมมีกติกาการอยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุข โดยหลักนิติธรรมจะต้องเริ่มจากการบัญญัติกฎหมายที่เป็นธรรม การบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรม โดยเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความเข้าใจและมีความซื่อสัตย์ อีกทั้งประชาชนมีความเคารพและเชื่อมั่นต่อกฎหมายบ้านเมือง ซึ่งถือเป็นรากฐานที่สำคัญของการสร้างความมั่นคงแข็งแรงให้กับสังคม แต่ปรากฏว่าประเทศไทยมีกฎหมายจำนวนมากที่ล้าสมัย ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งกระบวนการแก้ไขและออกกฎหมายในปัจจุบันยังไม่สอดคล้องและสะท้อนความเป็นจริงของปัญหา ส่วนด้านการบังคับใช้กฎหมาย ยังมีบางส่วนที่จะเว้นการปฏิบัติตามข้อบังคับของกฎหมายอย่างเคร่งครัดมีการเลือกปฏิบัติและดำเนินการนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนดด้วยความอคติ ความไม่รู้การเห็นแก่ประโยชน์และพวกพ้อง อีกทั้งประชาชนบางส่วนยังไม่เชื่อมั่นต่อความยุติธรรมและความเป็นธรรมตามกระบวนการทางกฎหมาย ซึ่งสภาพการณ์ดังกล่าวได้สร้างผลกระทบต่อความมั่นคงทางสังคมเป็นอย่างมาก

๒. ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากภาวะโลกไร้พรมแดน ซึ่งมาจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่เป็นผลมาจากกระแสการเปลี่ยนแปลงสู่ประชาธิปไตย การขยายตัวของทุนนิยมโดยการแข่งขันทางการค้าอย่างเสรี การแพร่กระจายของกระแสสิทธิมนุษยชน กระแสการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นตัวขับเคลื่อนให้เกิดเสรีภาพอย่างไร้ขอบเขตของการบริโภคข้อมูลข่าวสาร ทำให้สังคมไทยที่เคยมีความเอื้ออาทรกัน เปลี่ยนเป็นสังคมที่แก่งแย่งแข่งขันมุ่งสร้างความสำเร็จได้เปรียบ มุ่งเน้นเอาชนะกัน โดยละเลยคุณธรรม จริยธรรม และการเสริมสร้างสถาบันครอบครัวอันเป็นหลักพื้นฐานของสังคม ส่งผลให้สังคมไทยกลายเป็นสังคมที่รีบตัวซ้ำ และขาดการสังเคราะห์องค์ความรู้ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง สถานะทางสังคมที่เคยเข้มแข็งถูกบั่นทอนจากค่านิยมบริโภค การแข่งขันเพื่อเอาชนะกัน ส่งผลให้ชุมชนฐานรากอ่อนแอและสังคมเปราะบาง ขาดทิศทางการและความพร้อมในการพัฒนาอย่างมีเป้าหมายที่เหมาะสมกับภาวะโลกไร้พรมแดน

๓. การเปลี่ยนรูปแบบของภัยคุกคามด้านการป้องกันประเทศ ในปัจจุบันยังไม่ปรากฏแนวโน้มที่จะเกิดความขัดแย้งซึ่งนำไปสู่การใช้กำลังทหารกับประเทศเพื่อนบ้าน ประกอบกับความตึงเครียดของความขัดแย้งในภูมิภาคได้คลี่คลายลงตามลำดับ และนำไปสู่บรรยากาศการสร้างความรู้ความเข้าใจและพัฒนาในระดับความสัมพันธ์อันจะนำไปสู่ความร่วมมือที่ใกล้ชิดต่อกัน โดยให้ความสำคัญกับการสร้างเสริมความสัมพันธ์ทางการทูตในเชิงป้องกันมากขึ้น แม้จะมีความขัดแย้งอยู่บ้างแต่เป็นเพียงปรากฏการณ์ปกติที่ส่งผลกระทบต่อระดับต่ำ และค่อนข้างจำกัดเฉพาะพื้นที่ แต่หากความขัดแย้งที่เกิดขึ้นไม่ได้รับการแก้ไขให้ยุติลงด้วยเวลาที่รวดเร็วและเหมาะสม อาจขยายลุกลามจนถึงขั้นใช้กำลังทหารขนาดใหญ่ได้ สำหรับพื้นที่ชายแดนใต้เปลี่ยนสภาพไปสู่พื้นที่เปิดกว้างเพื่อการติดตามคมนาคม การค้า และการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เกิดสภาวะแวดล้อมที่เกื้อหนุนให้การพัฒนาสามารถดำเนินการไปได้อย่างต่อเนื่อง โดยการสนับสนุนช่วยเหลือจากกองทัพ แต่เนื่องจากพื้นที่ชายแดนเป็นพื้นที่ปิดและได้เปลี่ยนสภาพไปสู่พื้นที่เปิดกว้างเพื่อติดต่อคมนาคม การค้า

และการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เกิดสภาวะแวดล้อมที่เกื้อหนุนให้การพัฒนาสามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง โดยการสนับสนุนช่วยเหลือจากกองทัพ แต่เนื่องจากพื้นที่ชายแดนมีขอบเขตกว้างขวางและมีปัญหาเส้นเขตแดนที่ยังไม่ชัดเจนอีกหลายพื้นที่ ประกอบกับมีปัจจัยจากสถานการณ์ในประเทศเพื่อนบ้านที่กระทบต่อชายแดนประกอบกับมีปัจจัยจากสถานการณ์ในประเทศเพื่อนบ้านที่กระทบต่อชายแดนและพื้นที่น่านน้ำ จึงยังคงมีปัญหา และผลกระทบต่อความมั่นคง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเฝ้าตรวจชายแดน การสกัดกั้นป้องกันการหลบหนีเข้าเมือง การขนยาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมาย การรुक้าของกองกำลังติดอาวุธขนาดเล็กบริเวณชายแดน การละเมิดน่านน้ำโดยเฉพาะจากการประมงผิดกฎหมาย อาชญากรรม และการก่อการร้ายต่ออากาศยานพาณิชย์ ในขณะเดียวกันประเทศในภูมิภาคบางประเทศยังมุ่งสะสมอาวุธที่มีอำนาจการทำลายล้างสูง และบางประเทศได้พัฒนาขีดความสามารถของยุทธโศปกรณ์และเทคโนโลยีทางทหารอย่างต่อเนื่อง

๔. การเคลื่อนตัวของภัยคุกคามข้ามชาติ ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เป็นปัญหาข้ามชาติ โดยเฉพาะการก่อการร้ายสากลและอาชญากรรมข้ามชาติได้เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่มีความรุนแรง ซับซ้อนและขยายเครือข่าย สร้างความเสียหายไปในทุกภูมิภาคของโลก จึงมีการปรับตัวเพื่อเตรียมพร้อมเผชิญภัยคุกคามในรูปแบบใหม่อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการใช้ช่องทางและข้อตกลงความร่วมมือระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นวิธีการที่ช่วยสกัดกั้นและปราบปรามที่ได้ผล ซึ่งประเทศไทยได้มีการปรับปรุงพัฒนากฎหมาย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการต่อต้านภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ เจ้าหน้าที่มีโอกาสได้รับการเรียนรู้ทางทักษะ และวิธีการทางเทคนิคจากความร่วมมือระหว่างประเทศ ทำให้ประเทศไทยมีบุคลากรที่ชำนาญในเรื่องดังกล่าวมากขึ้น ด้านกรอบแนวทางแก้ไขปัญหาภัยคุกคามข้ามชาติได้มีนโยบายแนวทางและมาตรการในการปฏิบัติที่ชัดเจนโดยเฉพาะด้านการต่อต้านการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติประเภทต่าง ๆ มีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่เป็นเอกภาพมากขึ้น

๕. การเตรียมพร้อมแห่งชาติ สถานการณ์ภัยพิบัติอันเกิดจากสาธารณภัยและภัยความมั่นคงเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ซึ่งมีระดับความรุนแรงเกินกว่าที่หน่วยงานเพียงหน่วยงานเดียวจะมีขีดความสามารถในการจัดการกับภัยที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทันท่วงที โดยที่การดำเนินงานเตรียมความพร้อมของชาติในปัจจุบันมีข้อจำกัดด้านการบริหารจัดการในการประสานและเชื่อมโยงแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติกับแผนป้องกันประเทศ ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องขาดกรอบที่ชัดเจนในการปฏิบัติงาน การขาดการกำหนดการบัญชาการที่มีเอกภาพ การขาดการฝึกซ้อม รวมทั้งขาดการบูรณาการระบบสื่อสารในสถานการณ์ฉุกเฉินระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้การบริหารจัดการด้านการเตรียมพร้อมแห่งชาติขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควรจะเป็นสถานการณ์ข้างต้นจึงเป็นจุดอ่อนที่ส่งผลให้ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นก่อความเสียหายอย่างกว้างขวางต่อชีวิตและทรัพย์สินของคนในชาติรวมทั้งความมั่นคงของประเทศ

๖. การขยายตัวของความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านและในภูมิภาค ในทศวรรษที่ผ่านมา สถานการณ์ระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านได้พัฒนาสู่ทิศทางความร่วมมือที่ดีต่อกัน เพราะต่างเห็นความสำคัญของความร่วมมือเพื่อลดช่องว่างการพัฒนาที่แตกต่างกัน และเพิ่มพูนอำนาจการแข่งขันไปด้วยกัน จึงได้มีความพยายามที่จะสร้างกรอบความร่วมมือในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านและในภูมิภาค ทั้งใน

ระดับทวิภาคีและพหุภาคี ยุทธศาสตร์ในการสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านให้เกิดความเข้าใจ และไว้วางใจด้วยการใช้ปัญหาที่เผชิญร่วมกันเป็นตัวตั้งและช่วยเหลือกันในการร่วมกันหาวิธีแก้ปัญหา การเรียนรู้พึ่งพากันโดยใช้มิติทางวัฒนธรรมเป็นปัจจัยยึดโยงเพื่อทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อกัน มีโครงการความร่วมมือด้านความมั่นคง การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เกิดขึ้นโดยต่อเนื่องและได้รับการสนับสนุนทั้งในระดับรัฐบาลและประชาชน ทางด้านการพลังงาน การท่องเที่ยวและการคมนาคม โดยการพัฒนาเส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้านและในภูมิภาค เพื่อใช้เป็นเส้นทางติดต่อแลกเปลี่ยนด้านสินค้าและบริการ และการเดินทางข้ามแดนที่มีการผ่อนคลายให้มีความสะดวกมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ในขณะที่มีการขยายตัวทางด้านการพัฒนาความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน การเตรียมความพร้อมภายในของไทยยังปรับไม่ทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป โดยเฉพาะจุดอ่อนของระบบการเฝ้าตรวจชายแดน เอกภาพการปฏิบัติงานในพื้นที่และผลประโยชน์เกี่ยวกับสิ่งผิดกฎหมาย ประกอบกับยังมีปัญหาจากปัจจัยในประเทศเพื่อนบ้านที่เป็นแรงผลักดันให้เกิดปัญหาการอพยพเข้ามาเพื่อหางานทำ การผลิตและการลักลอบนำเข้ายาเสพติด การสู้รบพื้นที่ใกล้ชายแดน และผู้หลบหนีเข้าเมืองเพื่อเดินทางไปประเทศที่สาม รวมทั้งจุดอ่อนที่เป็นการเพิ่มความเสี่ยงด้านความมั่นคงในเชิงยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ เจ้าหน้าที่รัฐและสังคมไทยโดยรวมยังขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้เข้าใจประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งในมิติด้านภาษา วัฒนธรรม และวิถีชีวิต ทำให้ได้รับประโยชน์จากการขยายความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านน้อยกว่าที่ควร

๗. การเปลี่ยนแปลงของระบบความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ โครงสร้างระบบความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างประเทศภายใต้อิทธิพลทางเศรษฐกิจและทางทหารของประเทศ อภิภินทออำนาจเริ่มเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ได้ร่วมมือกันรวมกลุ่มเป็นพันธมิตร เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจและความมั่นคง อาทิ สหภาพยุโรป ประชาคมมุสลิม และจากการเพิ่มอิทธิพลของจีนในทิศทางที่อาจมีอิทธิพลทางเศรษฐกิจใกล้ถึงจุดที่อาจเท่าเทียมกับอภิภินทออำนาจดังกล่าวได้ในทศวรรษนี้ ในขณะที่อินเดีย ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น ต่างมีเป้าหมายเป็นผู้มีบทบาทนำในภูมิภาคเช่นกัน ระบบชั่วคราวจึงมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนไปสู่ระบบหลายอำนาจได้ แม้ว่าความร่วมมือด้านความมั่นคงในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจะมีวาระผลประโยชน์ซ้อนเร้นอยู่ก็ตาม แต่การเปลี่ยนแปลงนี้ยังอยู่ในทิศทางของการสร้างดุลยภาพในทางเศรษฐกิจ การเมือง และความมั่นคงมากกว่าเป็นการเผชิญหน้า

๘. สถานะความเชื่อมั่นในเกียรติและศักดิ์ศรีของประเทศ วิถีคิดของสังคมไทยในอดีตที่พาชาติผ่านพ้นวิกฤตต่าง ๆ มาได้ด้วยการมีจุดยืน มีทิศทาง มียุทธศาสตร์ที่มาจากภูมิปัญญาและความชาญฉลาดในการใช้พลังอำนาจทางวัฒนธรรมที่มีความเมตตา เห็นอกเห็นใจผู้ยากไร้ที่หลบหนีภัยสงครามจากความขัดแย้งในประเทศเพื่อนบ้าน ให้อาศัยอยู่ในประเทศไทยชั่วคราว การต่อสู้เอาชนะคอมมิวนิสต์ด้วยการใช้การเมืองนำการทหารซึ่งเป็นแนวทางสันติวิธี การปฏิบัติตามกรอบกติกาและพันธกรณีที่มิต่อสหประชาชาติอย่างแข็งขัน โดยเฉพาะบทบาทที่ต่อเนื่องในการส่งเสริมสนับสนุนการรักษาสันติภาพ การจัดการความขัดแย้งระหว่างประเทศด้วยสันติวิธี ทั้งหมดนี้เป็นจุดแข็งที่ทำให้นานาชาติยอมรับในเกียรติและศักดิ์ศรีของประเทศไทยและมีความเชื่อมั่นในการดำรงสัมพันธ์ไมตรีที่ใกล้ชิดและต่อเนื่องเรื่อยมา

อย่างไรก็ตามในช่วงที่สังคมไทยก้าวเข้าสู่บริบทใหม่ของการพัฒนาที่ส่งผลให้เกิดค่านิยมทางสังคมที่เน้นการไต่หาทางวัตถุ ทำให้เกิดวัฒนธรรมของการแข่งขันกัน นำไปสู่สภาพของสังคมวัฒนธรรมที่อ่อนแอ ประกอบกับระบบการเมืองเชิงอำนาจส่งผลให้เกิดสภาพการเลือกปฏิบัติต่อประชาชน เนื่องจากถูกจำกัดความเป็นคนละฝ่าย และเหตุขัดแย้งที่อยู่ในวิสัยที่เคยคลี่คลายได้ในอดีตได้แปรเปลี่ยนเป็นความขัดแย้งที่เกิดการแบ่งฝ่าย ช้ำเกิดข้อกังขาจากนานาประเทศเกี่ยวกับความเป็นจริงของเหตุการณ์ละเมิดสิทธิมนุษยชนจากรายงานขององค์กรในต่างประเทศ สถานการณ์เช่นนี้มีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชาติและเกียรติศักดิ์ศรีของประเทศ

อ้างอิง

www.army2523.fix.gs (สืบค้นวันที่ ๓๑ กันยายน ๒๕๕๓)

www.tortaharn.net (สืบค้นวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๓)

www.nsc.go.th (สืบค้นวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๓)

รอบรู้นอกสภา

การให้บริการทางวิชาการของหน่วยงาน บริการข้อมูลทางวิชาการ ของรัฐสภาต่างประเทศ

เรียบเรียงโดย นารีลักษณ์ ศิริวรรณ

รอบรู้นอกสภาประจำเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๓ ฉบับนี้
ขอเสนอข้อมูลของหน่วยงานบริการทางวิชาการของรัฐสภา
ต่างประเทศ ๕ ประเทศ ได้แก่ ประเทศฝรั่งเศส ประเทศ
มาเลเซีย ประเทศญี่ปุ่น เครือรัฐออสเตรเลีย และประเทศ
สิงคโปร์ ซึ่งมีเนื้อหาต่อเนื่องจากรอบรู้นอกสภาประจำเดือน
ตุลาคมที่ผ่านมา จากผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การสร้างมาตรฐานการให้บริการทางวิชาการของ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในวันพฤหัสบดีที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ณ โรงแรมมิราเคิลแกรนด์
คอนเวนชั่น กรุงเทพฯ โดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ ดังนี้

๑. รัฐสภาสาธารณรัฐฝรั่งเศส

สาธารณรัฐฝรั่งเศสปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย แบบสาธารณรัฐเดี่ยวกึ่งประธานาธิบดี
รัฐสภาฝรั่งเศสนั้นแบ่งออกเป็น ๒ สภา ได้แก่ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็น
ตัวแทนในเขตเลือกตั้งโดยตรง มีวาระ ๕ ปี สภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจในการอภิปรายไม่ไว้วางใจ
คณะรัฐมนตรี และเสียงข้างมากในสภาสามารถกำหนดการตัดสินใจของรัฐบาลอีกด้วย สมาชิกวุฒิสภามา
จากการเลือกตั้ง มีวาระ ๖ ปี

โครงสร้างของหน่วยงานธุรการของสภาผู้แทนราษฎรสาธารณรัฐฝรั่งเศส (The Administration of the
National Assembly) นั้น แบ่งออกเป็น ๓ ด้าน ได้แก่

๑. ด้านการให้บริการงานนิติบัญญัติ ประกอบด้วย สำนักที่มีหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวกับการ
ประชุมโดยตรง รวมทั้งการสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ
๒. ด้านการบริหารงานทั่วไป ประกอบด้วย สำนักที่มีหน้าที่ในการบริหารจัดการทั่วไป ด้าน
บุคลากรและการรักษาความปลอดภัย
๓. ด้านการบริการสาธารณะ ประกอบด้วย งานด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและระบบ
เทคโนโลยีสารสนเทศ

LIART

Legislative Institutional Repository of Thailand

ลักษณะ ประเภทการจัดทำข้อมูล เอกสารวิชาการ รูปแบบและช่องทางการให้บริการทางวิชาการ

๑. การให้บริการด้านการประชุมและรายงานการประชุม

๑.๑ การจัดทำเอกสารประกอบการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรรายวัน (Le Feuilleton) เป็นเอกสารที่แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสภาผู้แทนราษฎรในแต่ละวัน โดยเอกสารจะรวบรวมรายละเอียดของกิจกรรม กำหนดการทุกประเภท และรายละเอียดของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสภาผู้แทนราษฎรสาธารณรัฐฝรั่งเศสด้วย ได้แก่

- วาระการประชุม (Order du Joor) ในเอกสารนั้นจะมีวาระการประชุมของสภาผู้แทนราษฎร และคณะกรรมการ โดยจะมีการระบุวัน เวลา สถานที่ หัวข้อ ผู้ชี้แจง โดยจะมีการจัดทำรายละเอียดและการเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปทราบล่วงหน้าด้วย

- กำหนดการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยจะมีการแสดงรายละเอียดการประชุมหรือการปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเอกสารส่วนดังกล่าวจะระบุหัวข้อการประชุม หรือการพิจารณา และรายละเอียดที่สำคัญ ๆ อื่น ๆ เกี่ยวกับการประชุม

- เอกสารประกอบการประชุมหรือการพิจารณา จะมีการแสดงรายการเอกสารประกอบการประชุมในแต่ละวัน

๑.๒ การจัดทำเอกสารประกอบการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรล่วงหน้า (รายสัปดาห์ และรายสมัยประชุม) โดยจะทำในรูปแบบของปฏิทิน ตารางการประชุม การพิจารณาและกิจกรรมอื่น ๆ ของสภาผู้แทนราษฎร

๑.๓ การจัดทำสรุปบันทึกการประชุม ได้แก่ การถอดเทปการประชุมฉบับสมบูรณ์ และการสรุปประเด็นสำคัญของการประชุม

๒. การให้บริการด้านสื่อและการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๒.๑ การจัดทำโปรแกรมการออกอากาศทางโทรทัศน์ ซึ่งจะมีการออกเอกสารแสดงรายการโทรทัศน์ และตารางออกอากาศของรายการโทรทัศน์ของสภาผู้แทนราษฎร

๒.๒ กำหนดการให้สัมภาษณ์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยจะมีการจัดทำกำหนดการการให้สัมภาษณ์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละคน

๓. การให้บริการด้านการจัดทำข้อมูล เอกสารวิชาการและเอกสารอื่น ๆ

๓.๑ การให้บริการด้านกฎหมาย

มีการจัดเผยแพร่ข้อมูลด้านกระบวนการพิจารณากฎหมายของสภา ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลของร่างกฎหมายแต่ละฉบับที่เข้าสู่สภา

LIRT

๓.๒ การเผยแพร่งานวิจัยและข้อมูลทางวิชาการ

มีการจัดทำเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ เผยแพร่ทางเว็บไซต์ของสภาผู้แทนราษฎร มีการให้ทุนการศึกษาแก่นักวิชาการ นักศึกษาที่สนใจในด้านกฎหมายและประวัติศาสตร์ รวมถึงการมอบรางวัลนักวิจัยดีเด่นให้แก่ศึกษาระดับปริญญาเอกด้วย

๓.๓ ช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลที่หลากหลาย

นอกจากการเผยแพร่ข้อมูลทางเว็บไซต์แล้ว สำนักงานฯ ยังมีการจำหน่ายเอกสารในลักษณะรูปเล่ม

๔. การให้บริการของห้องสมุด

ห้องสมุดรัฐสภาจะเปิดให้บริการแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อดีตสมาชิกวุฒิสภา ที่ปรึกษา เจ้าหน้าที่ของรัฐสภา เป็นแหล่งข้อมูลด้านการเมืองที่สำคัญของประเทศ

๒. รัฐสภามาเลเซีย

มาเลเซีย ปกครองในระบอบประชาธิปไตย มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ มีรัฐบาลกลางแห่งสหพันธรัฐและรัฐบาลของแต่ละรัฐ โดยรัฐบาลกลางตั้งอยู่ ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ เมืองหลวงของมาเลเซีย ส่วนรัฐบาลแห่งรัฐตั้งอยู่ในแต่ละรัฐ รวมทั้งสิ้น ๑๓ รัฐ โดยมีประมุขของรัฐเป็นสุลต่านหรือผู้ว่าการรัฐ

โครงสร้างของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา มีหัวหน้าฝ่ายบริหารงานรัฐสภาเป็นหัวหน้า ฝ่ายบริหารงานของสำนักงาน ทำหน้าที่กำกับดูแล ๔ สำนัก ร่วมกับเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และเลขาธิการวุฒิสภา

หน่วยงานที่สนับสนุนภารกิจงานวิชาการ เอกสารประกอบการพิจารณา รวมทั้งข้อมูลสนับสนุนเพื่อการพิจารณาอื่น ๆ ที่สมาชิกร้องขอ ประกอบด้วย ๒ ฝ่าย ได้แก่

๑. ศูนย์ข้อมูล มีอำนาจหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกด้านงานเอกสารทางวิชาการแก่สมาชิกรัฐสภา ทั้งนี้ ข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลที่จัดอยู่ในหมวดและประเภทของข้อมูลเอกสารทางวิชาการ หรือข้อมูลที่มีปรากฏอยู่ในสื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ ตำรา วารสาร หรือเอกสารอื่น ๆ ที่มีการบันทึกหรือตีพิมพ์ไว้อย่างชัดเจน

ศูนย์ข้อมูลได้จัดเก็บทรัพยากรห้องสมุดและสิ่งพิมพ์ ดังนี้

- เอกสารและสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ของรัฐสภา เช่น ระเบียบวาระการประชุม รายงานการประชุม ร่างพระราชบัญญัติ รายงานของคณะกรรมการ

- ข้อมูลทางกฎหมายของสหพันธรัฐมาเลเซีย ได้แก่ กฎหมายของรัฐบาลกลาง กฎหมายมลรัฐ และอนุกฎหมายลำดับรอง

- หนังสือที่จัดเก็บเป็นพิเศษในบางประเภทที่เป็นฉบับภาษาอังกฤษและภาษามาลาเลย์ เช่น หนังสือที่เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ คณะรัฐมนตรีรัฐสภา เป็นต้น
- นิตยสารและวารสารต่าง ๆ ทั้งในประเทศ และนอกประเทศที่เกี่ยวกับการตรากฎหมาย รัฐสภา และคณะรัฐมนตรี
- ข้อมูลออนไลน์จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่สนับสนุนการดำเนินงานของรัฐสภา
- สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ จากคณะรัฐมนตรี องค์กร และสถาบันต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๒. ฝ่ายค้นคว้าและวิจัย

ฝ่ายค้นคว้าและวิจัยทำหน้าที่สนับสนุนข้อมูลทางวิชาการเป็นกรณีเฉพาะ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะไม่มีปรากฏอยู่ เป็นกรรมสิทธิ์ของศูนย์ข้อมูล หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นทรัพยากรทางวิชาการภายนอก เช่น กรณีที่สมาชิกร้องขอ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยใด หรือข้อมูลใดที่เป็นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ หรือเอกสารจากต่างหน่วยงาน ฝ่ายค้นคว้าและวิจัยจะรับผิดชอบดำเนินการในเรื่องนี้

นอกจากนั้น ยังมีเจ้าหน้าที่วิจัยของรัฐสภามาลาเลย์จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๕ คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในหลากหลายสาขาวิชา บุคคลเหล่านี้จะทำหน้าที่รับผิดชอบในการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการค้นคว้าข้อมูลให้แก่สมาชิกเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่สมาชิกรัฐสภามาลาเลย์ได้มอบหมาย

การเข้าถึงข้อมูลของสมาชิกรัฐสภา อาจทำได้หลายวิธีดังนี้

๑. สมาชิกรัฐสภามาลาเลย์ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์แก่เจ้าหน้าที่บริหารเว็บไซต์เพื่อประมวลผลเกี่ยวกับประเภทของข้อมูล หลังจากนั้นจะพิจารณาส่งเรื่องให้แก่หน่วยงานที่เหมาะสมซึ่งอาจเป็นเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลหรือเจ้าหน้าที่ค้นคว้าวิจัย

๒. สมาชิกรัฐสภามาลาเลย์ติดต่อด้วยตนเองกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูล หรือมอบหมายภารกิจให้แก่เจ้าหน้าที่ค้นคว้าและวิจัยด้วยตนเอง

๓. สภาแห่งชาติญี่ปุ่น

สภาแห่งชาติญี่ปุ่น (The National Diet of Japan) หรือ “ค็อกไก” (Kokkai) ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ. ๑๙๔๗ มีรูปแบบ ๒ สภา คือ สภาผู้แทนราษฎร (สภาล่าง) และสภาที่ปรึกษา (สภาสูง) ทั้งสองสภามีที่มาจากการเลือกตั้ง สภาแห่งชาติญี่ปุ่นนอกจากทำหน้าที่ในการตรากฎหมายแล้ว ยังทำหน้าที่พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างกฎหมายงบประมาณประจำปีของรัฐบาล และให้สัตยาบันรับรองสนธิสัญญาระหว่างประเทศอีกด้วย

หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ (เดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๔๕) ตามกฎหมายรัฐสภา ได้กำหนดให้มีการจัดตั้งหอสมุดรัฐสภาแห่งชาติขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เบื้องต้น คือ การสนับสนุนการปฏิบัติงานของ

สมาชิกรัฐสภาในการศึกษาค้นคว้า รวมถึงข้าราชการ ตลอดจนประชาชนทั่วไป นอกจากนี้ ยังมีสำนักวิจัยและอ้างอิงกฎหมาย

ลักษณะ/ประเภทการจัดทำข้อมูล แบ่งเป็น ๒ หน้าที คือ

๑. หน้าทีทั่วไป เป็นการช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่และกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐสภา

๒. หน้าทีพิเศษ เป็นการสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติเพื่อให้บริการด้านการศึกษาวิจัย โดยมีสำนักวิจัยและอ้างอิงกฎหมาย มีการจัดทำข้อมูลเพื่อสนับสนุนงานนิติบัญญัติ ดังนี้

๑) ดำเนินการวิจัยตามคำขอของสมาชิกรัฐสภาเพื่อสนับสนุนการร่างกฎหมาย

๒) แนะนำและช่วยเหลือกรรมการของรัฐสภา ในการประเมิน วิเคราะห์ สังเคราะห์ กฎหมายที่อยู่ในขั้นตอนก่อนที่จะเข้าสู่กรรมการ

๓) รวบรวม จัดจำแนกประเภทเอกสาร บทความย่อ ดัชนี วารสาร หรือเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการนิติบัญญัติ

๔) จัดทำร่างกฎหมายที่สนับสนุนรัฐสภา กรรมการ และสมาชิกรัฐสภา โดยสำนักวิจัยและอ้างอิงกฎหมายจะต้องไม่ริเริ่มหรือผลักดันร่างกฎหมายนั้น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการเข้าสู่กระบวนการนิติบัญญัติ

๕) รวบรวมข้อมูลเพื่อเตรียมให้กับฝ่ายบริหาร ตุลาการ หรือสาธารณชนที่รัฐสภา กรรมการ และสมาชิกรัฐสภาให้ดำเนินการได้

รูปแบบ/ช่องทางการให้บริการ ได้แก่

๑. จัดทำเอกสารเผยแพร่ ได้แก่

- Reference เป็นเอกสารงานวิจัยหลากหลายสาขา จัดทำเป็นรายเดือน

- Issue Brief เป็นเอกสารที่รวบรวมและสรุปข้อมูลที่สำคัญที่เป็นประเด็นร้อน จัดทำตาม

สถานการณ์

- Foreign Legislation เป็นเอกสารเผยแพร่แนะนำเกี่ยวกับกฎหมายและข้อบังคับ

- Research Material Series เป็นรายงานการวิจัยในประเด็นหัวข้อที่สำคัญตามสถานการณ์

- Index to the Japanese Laws and Regulation in Force เป็นเอกสารที่แสดงเกี่ยวกับรายชื่อกฎหมายทั้งหมดของญี่ปุ่น และรวบรวมตัวบทกฎหมาย

- Legis - Mate เป็นจดหมายข่าวที่แสดงความเคลื่อนไหวในวงงานรัฐสภาและเจ้าหน้าที่

รัฐสภา

LIRT

๒. เผยแพร่ข้อมูลทางเว็บไซต์ “Chosa-no-Mado”

เป็นช่องทางในการให้บริการข้อมูลแก่สมาชิกรัฐสภาภายใต้การดูแลของสำนักวิจัยและอ้างอิงกฎหมาย เช่น รายงานการประชุม ระเบียบวาระการประชุม รายงานการวิจัยแบบย่อ และฉบับเต็ม (Full text) โดยสามารถ Download ข้อมูลได้

๑. บริการห้องอ่านหนังสือและห้องทำงาน ห้องประชุมกลุ่มย่อยและห้องบริการข้อมูลเอกสารสำหรับสมาชิกรัฐสภา

๔. รัฐสภาเครือรัฐออสเตรเลีย

ออสเตรเลียมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา มีรูปแบบรัฐบาลเป็นสหพันธรัฐ และระบอบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ ซึ่งรัฐสภาเป็นระบบสภาคู่ ประกอบด้วย สภาผู้แทนราษฎร (The House of Representatives) และวุฒิสภา (The Senate) มีหน้าที่หลักคือ การตรากฎหมาย โดยรัฐสภาแต่ละรัฐมีอำนาจนิติบัญญัติในหลายเรื่อง เช่น รัฐบาลท้องถิ่น การจัดระบบถนน การสาธารณสุข และในบางเรื่องเป็นไปตามข้อตกลงระหว่างอำนาจนิติบัญญัติของรัฐต่าง ๆ และสหพันธรัฐ

ปัจจุบันสภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วย สภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๑๕๐ คน จากพรรคการเมืองต่าง ๆ ได้แก่ พรรคแรงงานออสเตรเลีย พรรคเสรีนิยมแห่งออสเตรเลีย มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๓ ปี มาจากการเลือกตั้งโดยประชาชน

ปัจจุบันวุฒิสภา ประกอบด้วย สมาชิกวุฒิสภา จำนวน ๗๖ คน มาจากการเลือกตั้งใน ๖ รัฐ รัฐละ ๑๒ คน มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๓ ปี และมาจากการเลือกตั้งซึ่งจัดขึ้นพร้อมกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๔ คน มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๓ ปี หน่วยงานธุรการของรัฐสภาเครือรัฐออสเตรเลีย แบ่งออกเป็น ๓ หน่วยงาน คือ ๑) สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ๒) สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และ ๓) สำนักงานบริการด้านรัฐสภา

๑. ลักษณะ/ประเภทของการจัดทำข้อมูลเอกสารวิชาการ

ลักษณะของการจัดทำข้อมูลเอกสารทางวิชาการของหน่วยงานธุรการ (Parliamentary Department) ของรัฐสภาแห่งเครือรัฐออสเตรเลีย จะแบ่งออกเป็น ๒ ด้านคือ

๑.๑ การวิเคราะห์และให้บริการข้อมูล (Information and Analytical Services) จะมีความหลากหลาย ประกอบด้วย ข้อมูลสถิติการแถลงการณ์ประจำเดือน รวมทั้งข้อมูลพื้นฐานของสภาผู้แทนราษฎร

นอกจากนี้ ยังมีบริการทั่วไป เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับรัฐสภาแห่งเครือรัฐออสเตรเลีย รัฐสภาของมลรัฐและดินแดนในอาณาเขต สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกตั้ง การออกเสียงประชามติ เป็นต้น

LIART

๑.๒ การให้บริการด้านการวิจัย (Research Service)

การให้บริการด้านวิจัยจะให้บริการทั้งการวิจัยโดยทั่วไป และการวิจัยตามคำร้องขอของสมาชิกรัฐสภา เพื่อช่วยให้คำแนะนำรายละเอียด และวิเคราะห์กฎหมายที่สำคัญ และปัญหาด้านการเมืองต่าง ๆ ในด้านกฎหมาย การเมืองการปกครอง สิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ

๒. รูปแบบ/ช่องทางการให้บริการข้อมูลทางวิชาการ

การให้บริการข้อมูลทางวิชาการของหน่วยงานธุรการของเครือรัฐออสเตรเลียนั้น นอกจากจะให้บริการสมาชิกรัฐสภาแล้ว ยังให้บริการแก่บุคคลภายนอกด้วย โดยการให้บริการข้อมูลจะมีหลายรูปแบบ ได้แก่ การให้บริการข้อมูลในรูปแบบหนังสือ แผ่นพับ สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ โดยสามารถขอรับบริการผ่านทางเว็บไซต์ ทางโทรศัพท์ หรือติดต่อไปยังหน่วยงานที่ให้บริการข้อมูลโดยตรง

การให้บริการข้อมูลผ่านเว็บไซต์นั้น เป็นการให้บริการข้อมูลและวิจัยจากหอสมุดรัฐสภา (Parliamentary Library) ได้แก่ บทความเกี่ยวกับร่างกฎหมาย เอกสารวิจัยต่าง ๆ ผู้ที่สนใจสามารถดาวน์โหลดข้อมูลผ่านเว็บไซต์ของรัฐสภาเครือรัฐออสเตรเลีย (www.aph.gov.au)

๕. รัฐสภาสิงคโปร์

สิงคโปร์มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีประธานาธิบดีเป็นประมุขทางพิธีการ และมีนายกรัฐมนตรีเป็นประมุขทางการบริหาร สิงคโปร์เป็นประเทศที่มีความมั่นคงทางการเมืองมากที่สุดประเทศหนึ่งของโลก มีรัฐบาลที่มาจากพรรคเดียว และเป็นรัฐบาลเสียงข้างมาก และการควบคุมมีสิทธิเสรีภาพของสื่อสารมวลชนและประชาชนในการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลอย่างค่อนข้างเข้มงวด

๑. ลักษณะ/ประเภทของการจัดทำข้อมูลเอกสารวิชาการ

การจัดทำข้อมูลในรูปแบบเอกสาร เช่น Order Paper เป็นรายงานของระเบียบวาระการประชุม Vote and Proceeding Document เป็นกระบวนการดำเนินการประชุมรัฐสภาและการบันทึกการลงคะแนนเสียง Singapore Parliamentary Report (SPR) หรือรายงานการประชุมทั้งหมดแบบคำต่อคำที่สมาชิกแถลงต่อรัฐสภา

นอกจากนั้นแล้ว รัฐบาลสิงคโปร์ยังได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการจัดทำข้อมูล กล่าวคือ

๑. ระบบการจัดการเอกสารรัฐสภา (Parliament Integrated Papers Systems : PIPS)
๒. ระบบรายงานการประชุมรัฐสภา (Singapore Parliament Reports Systems : SPRS)
๓. ระบบพิจารณางบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม (Budget Amendments Compilation System : BACS)

LIART

๒. รูปแบบ/ช่องทางการให้บริการข้อมูลทางวิชาการ

๑) การให้บริการผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology IT)

รัฐสภาสิงคโปร์ได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) เข้ามามีส่วนในการปฏิบัติงานและเป็นช่องทางการให้บริการทางวิชาการ โดยมีหน่วยงานในสังกัดสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา คือ Computer Information Systems Departments (CISD) ทำหน้าที่ดูแลและบริหารจัดการโครงการต่าง ๆ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา

๒) การให้บริการด้านหอสมุดรัฐสภา/งานวิจัย

รัฐสภาสาธารณรัฐสิงคโปร์ได้มีการจัดตั้งสำนักหอสมุด/งานวิจัย (Library/Research Department) เน้นการจัดเก็บและให้บริการทางวิชาการ เอกสารสำคัญเฉพาะที่เกี่ยวข้องในวงงานรัฐสภา ในห้องสมุดรัฐสภาสิงคโปร์มีหนังสือมากกว่า ๒๐,๐๐๐ เล่ม วารสารต่าง ๆ กฎหมาย สิ่งตีพิมพ์ และเอกสารของรัฐสภา โดยสามารถให้บริการได้อย่างรวดเร็ว ส่วนการบริการงานวิจัยจะให้ข้อมูลที่แม่นยำและข่าวที่ทันสมัย

รูปแบบการให้บริการพื้นฐานด้านวิชาการของห้องสมุด ได้แก่

- บริการยืม คินหนังสือและสื่ออิเล็กทรอนิกส์
- บริการสืบค้น และจัดส่งข่าวสารที่น่าสนใจ
- บริการยืมระหว่างห้องสมุด
- บริการตอบคำถามทางโทรศัพท์ และ E-mail

ทั้งนี้ ข้อมูลการให้บริการทางวิชาการของรัฐสภาประเทศต่าง ๆ ทั้งหมดจะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ในการพัฒนาการให้บริการทางวิชาการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์สำคัญในการจัดทำรายงานการวิจัย เรื่อง การวิจัยเชิงบูรณาการการให้บริการทางวิชาการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นการดำเนินงานวิจัยโดยบุคลากรของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ที่มา :

เอกสารสรุปผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การสร้างมาตรฐานการให้บริการทางวิชาการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ กรุงเทพฯ

LIRT

เรียนรู้กับวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยเชิงคุณภาพ

เรียบเรียงโดย วิมลรักษ์ ศานติธรรม

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นกระบวนการประกอบด้วย การจำแนกและจัดระบบข้อมูล และการหาความสัมพันธ์ของข้อมูล มีจุดมุ่งหมายที่จะแยกแยะและอธิบายองค์ประกอบ ความหมาย และความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ ภายใต้เงื่อนไขและสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งการใช้หลักการของการวิจัยเชิงคุณภาพในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นคือ การมองภาพองค์รวม การอธิบายเงื่อนไขและสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมของปรากฏการณ์ การนำเอาทัศนคติของผู้ให้ข้อมูลมาอธิบายปรากฏการณ์ โดยให้ความสำคัญต่อมุมมองของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งถือเป็นผู้อยู่ในเหตุการณ์นั้น ๆ วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ อาจใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุป หรือการวิเคราะห์เนื้อหา ความน่าเชื่อถือของงานวิจัยเชิงคุณภาพ พิจารณาได้จากความเชื่อถือได้ การถ่ายโอนผลการวิจัย การพึ่งพากับเกณฑ์อื่น และการยืนยันผล

ความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นการนำเอาข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าวิจัย มาจัดทำให้เป็นระบบและหาความหมาย แยกแยะองค์ประกอบ รวมทั้งเชื่อมโยงและหาความสัมพันธ์ของข้อมูล เพื่อให้สามารถนำไปสู่ความเข้าใจต่อการดำรงอยู่และการเปลี่ยนแปลงของปรากฏการณ์ที่ศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพประกอบด้วยความหมายหลัก ๒ ประการ คือ

๑. การจำแนกและจัดระบบข้อมูลเพื่อให้เข้าใจถึงความหมายและความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์จากทัศนคติของผู้ถูกวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลจึงเป็นการจัดหมวดหมู่ของข้อมูล หาแบบแผน ความหมายและความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ภายใต้บริบททางสังคม และวัฒนธรรมที่ศึกษา และทำความเข้าใจกับความหลากหลายและความแตกต่างของข้อมูลที่เกิดขึ้น

๒. การหาความสัมพันธ์ของข้อมูล แยกแยะเงื่อนไขเพื่ออธิบายสาเหตุความสัมพันธ์ รวมทั้งเป็นการอธิบายการเกิดขึ้น การดำรงอยู่และการเปลี่ยนแปลงของปรากฏการณ์ที่ศึกษา

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลต้องเริ่มกระทำพร้อม ๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูล และต้องดำเนินต่อไป ภายหลังจากเก็บข้อมูลสิ้นสุดลง ทั้งนี้เนื่องจากงานวิจัยเชิงคุณภาพไม่มีกรอบแนวคิดหรือทฤษฎีที่ตายตัว เป็นตัวกำหนด เป็นการศึกษาปรากฏการณ์จากหลายมิติเพื่อให้เห็นภาพรวมของสิ่งที่เกิดขึ้น การมองจากหลายมิตินี้เอง เป็นการใช้แนวคิดทฤษฎีที่หลากหลายในการพิจารณาปรากฏการณ์ โดยระหว่างที่ผู้วิจัย กำลังเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่อาจนำแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ที่ได้ทบทวนวรรณกรรมมาช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล ไปพร้อมกัน การวิเคราะห์ข้อมูลขณะเก็บรวบรวมข้อมูลยังช่วยในการรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมที่ไม่ครบถ้วน ให้ครบถ้วนพอที่จะตอบคำถามการวิจัยได้ การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นขั้นตอนที่สำคัญในกระบวนการวิจัย เชิงคุณภาพ โดยเฉพาะวิธีการหลักที่ใช้ในการวิเคราะห์นั้นเป็นวิธีการสร้างข้อสรุปจากข้อมูลจำนวนหนึ่ง มัก ไม่ใช้สถิติช่วยในการวิเคราะห์ หรือถ้าใช้สถิติก็ไม่ได้ใช้เป็นวิธีวิเคราะห์หลัก แต่ใช้เป็นข้อมูลเสริม ดังนั้น ผู้วิเคราะห์ข้อมูลจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการวิจัย ผู้วิเคราะห์ข้อมูลควรมีความรอบรู้ในเรื่องแนวคิด ทฤษฎีมีความรู้จริงด้วยตัวเอง สามารถสร้างข้อสรุปผลเป็นกรอบแนวคิด

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ

๑. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุป ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งส่วนใหญ่ข้อมูลที่นำมา วิเคราะห์ จะเป็นข้อความบรรยาย (Descriptive) ซึ่งได้จากการสังเกต สัมภาษณ์ และจดบันทึก

๒. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นข้อความบรรยายเหมือนกัน แต่เป็นการ กระทำกับข้อมูลที่ได้จากเอกสาร จะกระทำโดยการพยายามทำให้ข้อมูลนั้นเป็นจำนวนที่นับได้ มักใช้ในการ วิเคราะห์ข้อมูลเอกสารในการวิจัยเอกสาร

๑. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุป

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบนี้ มีอยู่ด้วยกัน ๓ ชนิด คือ

๑.๑ การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) คือ การตีความสร้างข้อสรุปข้อมูล จากสิ่งที่เป็นรูปธรรม หรือปรากฏการณ์ที่มองเห็น เช่น พิธีกรรม การดำเนินชีวิต ความเป็นอยู่ การทำงาน ฯลฯ เมื่อผู้วิจัยได้เห็นหรือสังเกตหลาย ๆ เหตุการณ์ต่าง ๆ แล้วจึงลงมือสรุป แต่หากข้อสรุปนั้นยังไม่ได้รับการ ตรวจสอบอื่น ๆ ก็ถือว่า ผลที่ได้เป็นสมมติฐาน หากได้รับการยืนยันก็ถือว่าเป็นข้อสรุปได้

ในการที่ข้อสรุปไม่ได้รับการยืนยันนั้น เรียกว่า สมมติฐานชั่วคราว (Working Hypothesis) เช่น สมมติฐานที่อาจตั้งขึ้นจากการพิจารณาข้อมูลเบื้องต้น จากนั้นจึงศึกษารวบรวมข้อมูล เพิ่มเติม ดังนั้น ตลอดเวลาที่นักวิจัยทำการวิจัย และลงมือวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น มีการบันทึกโดยจำแนก ออกเป็นใคร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร อะไร มีความหมายอย่างไรในการทำสิ่งเหล่านี้ ในการพิสูจน์สมมติฐาน นั้น การวิจัยเชิงคุณภาพจะแตกต่างจากการวิจัยเชิงปริมาณซึ่งมีการตีกรอบทฤษฎี แต่ในการวิจัยเชิง คุณภาพผู้วิจัยจะไม่กำหนดสมมติฐานจากกรอบแนวคิดอันใดอันหนึ่งโดยเฉพาะผู้วิจัยจะปรับและเปลี่ยน สมมติฐานอยู่เสมอโดยอาศัยการพิสูจน์สมมติฐานเหล่านั้นตลอดเวลา ซึ่งสมมติฐานอาจถูกหรือผิดก็ได้

เมื่อสมมติฐานนี้ถูกพิสูจน์และตรวจสอบแล้ว จึงจะเป็นข้อสรุป ซึ่งจะเห็นได้ว่าการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ หัวใจสำคัญอยู่ที่การสร้างสมมติฐานชั่วคราวตลอดระยะเวลาของการวิเคราะห์ข้อมูล

๑.๒ การวิเคราะห์โดยการจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) คือ การจำแนกข้อมูลเป็นชนิด (Typologies) ซึ่งหมายถึง ขั้นตอนของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง แบ่งออกได้เป็น ๒ วิธี

๑.๒.๑ แบบใช้ทฤษฎี คือ การแยกชนิดในเหตุการณ์นั้น ๆ โดยการยึดแนวคิดทฤษฎีเป็นกรอบ ซึ่งแบ่งเป็น

๑) การกระทำ (Acts) คือ เหตุการณ์หรือสถานการณ์ หรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ไม่ยาวนานหรือต่อเนื่อง

๒) กิจกรรม (Activities) คือ เหตุการณ์หรือสถานการณ์ หรือชนบประเพณีที่เกิดขึ้นในลักษณะต่อเนื่อง มีความผูกพันกับคนบางคนหรือบางกลุ่ม

๓) ความหมาย (Meaning) คือ การที่บุคคลอธิบายหรือสื่อสาร หรือให้ความหมายเกี่ยวกับการกระทำหรือกิจกรรม อาจเป็นการให้ความหมายในลักษณะเกี่ยวกับโลกทัศน์ ความเชื่อ ค่านิยม บรรทัดฐาน

๔) ความสัมพันธ์ (Relationship) คือ ความเกี่ยวข้องกับบุคคลหลาย ๆ คน ในสังคมที่ศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง อาจจะเป็นรูปของการเข้ากันได้ หรือความขัดแย้งก็ได้

๕) การมีส่วนร่วมในกิจกรรม (Participation) คือ การที่บุคคลมีความผูกพันและเข้าร่วมกิจกรรม หรือปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์

๖) สภาพหรือสถานการณ์ (Setting) คือ สภาพการณ์ที่การกระทำหรือกิจกรรมเกิดขึ้นจริง ขณะที่ทำการศึกษา

๑.๒.๒ แบบไม่ใช้ทฤษฎี คือ การจำแนกข้อมูลที่จะวิเคราะห์ตามความเหมาะสมกับข้อมูล ซึ่งอาจใช้สามัญสำนึก หรือประสบการณ์ของผู้วิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะจำแนกข้อมูลเป็นชนิดง่าย ๆ ตามประเภทที่ผู้วิจัยสังเกต เมื่อจำแนกข้อมูลเป็นชนิดแล้ว ผู้วิจัยจะพิจารณาความสม่ำเสมอของการเกิดของข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งจะเป็พื้นฐานในการอธิบายสาเหตุของปรากฏการณ์ ในการจำแนกข้อมูลเป็นชนิดทั้งโดยใช้หรือไม่ใช้กรอบแนวทฤษฎีนี้ ผู้วิจัยจะได้กำหนดหน่วยวิเคราะห์ให้แก่ข้อมูลด้วย

๑.๓ การวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบข้อมูล (Constant Comparison) คือ การใช้วิธีการเปรียบเทียบโดยการนำข้อมูลมาเทียบเป็นปรากฏการณ์ มีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น สามารถทำได้ โดยการที่ผู้วิจัยสังเกต หรือรวบรวมข้อมูลได้หลาย ๆ อย่าง แล้วนำมาแยกตามชนิด นำมาเปรียบเทียบกัน

๒. การวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) คือ เทคนิคการวิจัยที่พยายามจะบรรยายเนื้อหา ของข้อความหรือเอกสาร โดยมีลักษณะสำคัญ ๓ ประการ คือ ใช้วิธีการเชิงปริมาณอย่างเป็นระบบและเน้น

ความเป็นวัตถุวิสัย (Objectivity) และอิงกรอบทฤษฎี การบรรยายนี้จะเน้นเนื้อหาตามที่ปรากฏ ไม่เน้นการตีความหรือการหาความหมายที่ซ่อนไว้เบื้องหลัง ทั้งนี้ผู้วิจัยต้องไม่มีอคติหรือใส่ความคิดความรู้สึกของตนเองเข้าไป

เอกสารอ้างอิง

แน่นน้อย ย่านวารี. การอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “การวิจัยเชิงคุณภาพ” สำหรับนักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สำนักงานโครงการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๙.

สมโภช อเนกสุข. การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยเชิงคุณภาพ. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๐.

พบปะนักวิจัย

อ.หนึ่งฤทัย เมฆวัตต์

อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาทดสอบและวิจัยทางการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
สิฐุสร กระแสร์สุนทร : ผู้สัมภาษณ์

สวัสดีท่านผู้อ่าน และท่านผู้ติดตามเอกสารข่าวสารงานวิจัยและพัฒนาทุกท่านครับ ฉบับนี้กลับมาพบกับคอลัมภ์พบปะนักวิจัยกันอีกครั้ง สำหรับฉบับเดือนพฤศจิกายนต้อนรับลมหนาวฉบับนี้ ผมขออนุญาตนำเสนอบทสัมภาษณ์ของอาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ทางการวัดผล ประเมินผล และการวิจัยในแวดวงการศึกษา ก่อนอื่นผมขอแนะนำประวัติของท่านอาจารย์โดยสังเขปก่อนครับ

อาจารย์หนึ่งฤทัย เมฆวัตต์ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้ช่วยคณบดีคณะครุศาสตร์ (ฝ่ายวิจัยและประเมินผล) และเป็นอาจารย์ประจำกลุ่มวิชาทดสอบและวิจัยทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ สำหรับการศึกษาท่านสำเร็จการศึกษาปริญญาตรีด้านการศึกษาบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ ปริญญาโทด้านศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวัดผลการศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทั้งสองปริญญา ปัจจุบันกำลังศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกด้านการศึกษาดุขภูมบัณฑิต สาขาการวัดและเทคโนโลยีทางการศึกษา วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา เรียกได้ว่าท่านเป็นอาจารย์ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในแวดวงด้านการวัดผล ประเมินผล และการวิจัยทางการศึกษา ฉะนั้น หากเราต้องการทราบหรือสอบถามอาจารย์เกี่ยวกับแนวคิด ทิศทางในการวัดผล ประเมินผล และการวิจัยทางการศึกษาในปัจจุบันว่ามีทิศทางเป็นอย่างไร เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยน และขอความรู้จากท่านอาจารย์คงไม่พลาดที่จะต้องสอบถามจากท่านอาจารย์เป็นแน่

สำหรับประสบการณ์การทำงานที่สำคัญ ๆ ที่ผ่านมา อาจารย์หนึ่งฤทัยนั้นท่านเป็นอาจารย์ประจำสอนวิชาการวัดผลการศึกษา การวิจัยการศึกษา วิชาด้านคณิตศาสตร์และสถิติให้กับนักศึกษาคณะ

ครุศาสตร์ทั้งระดับปริญญาตรี และระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต รวมถึงเป็นอาจารย์พิเศษสอนด้านการวิจัยทางธุรกิจให้กับมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต อีกทั้งมีประสบการณ์ด้านการวิจัย มากกว่า ๘ ปี โดยเป็นทั้งนักวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย และผู้วิจัยร่วมในหลาย ๆ โครงการวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

และในโอกาสนี้ผมขออนุญาตสัมภาษณ์ท่านอาจารย์ถึงแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับวงการวิจัย โดยมียุทธศาสตร์ดังนี้ครับ

คำถาม : ที่ผ่านมาอาจารย์ได้ทำวิจัยเรื่องใดที่รู้สึกประทับใจ และมีความประทับใจเกี่ยวกับอะไร และอย่างไรบ้าง?

อ.หนึ่งฤทัย เมฆวัต : งานวิจัยที่รู้สึกประทับใจคือ การศึกษาวิจัยโดยมีส่วนร่วม ในการศึกษาครั้งนั้นทำการศึกษาวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ชื่อโครงการวิจัยคือ “การจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น กรณีศึกษาคณะครุศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์” ซึ่งข้าพเจ้าได้ศึกษากรณีของคณะครุศาสตร์ โดยเป็นการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาของนักเรียนในยุคปัจจุบันที่ไม่นิยมศึกษาต่อในสายวิชาชีพครู โดยในครั้งนั้นได้ลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๕ และมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี ปราจีนบุรี และสระแก้ว โดยได้ลงมือสัมภาษณ์ และสอบถามข้อมูลกับผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง โดยที่รู้สึกประทับใจกับงานวิจัยเรื่องนี้ เพราะเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพชิ้นแรกที่ได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้เจอบุคคลหลากหลาย และต้องเดินทางติดต่อประสานงานกับบุคคล โรงเรียน หน่วยงาน และสถานที่ต่าง ๆ รวมถึงได้ฝึกการสัมภาษณ์ ซึ่งที่ผ่านมามีส่วนใหญ่มักคุ้นเคยกับการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณมากกว่า โดยมักใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการแจกแบบสอบถามมากกว่าวิธีอื่น ๆ

คำถาม : งานวิจัยเรื่องใดที่ประสบปัญหาในการดำเนินการมากที่สุด ปัญหานั้นเป็นอย่างไร และมีวิธีการแก้ไขกับปัญหานั้นอย่างไรบ้าง?

อ.หนึ่งฤทัย เมฆวัต : ทุก ๆ งานวิจัยล้วนประสบปัญหาแทบทั้งสิ้น มากบ้างน้อยบ้างแล้วแต่สถานการณ์ สำหรับงานวิจัย “โครงการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายเชิงพื้นที่เพื่อหนุนเสริมการเรียนรู้หรือ “แอลเลน (Ilen)” ปัญหาที่พบสำหรับการวิจัยครั้งนั้น คือ ระยะเวลาในการทำการศึกษาวิจัยนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากครู อาจารย์ในโรงเรียน ผู้บริหาร รวมถึงกรรมการสถานศึกษา และชุมชน ซึ่งลักษณะของปัญหามีด้วยกันอยู่หลายด้าน แต่ส่วนมากอยู่ที่เวลา

ที่ไม่ตรงกัน การสร้างความเข้าใจ และการสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยการแก้ไขปัญหานั้นต้องอาศัยทุกส่วนที่เกี่ยวข้องที่จะช่วยกันแก้ไข โดยต้องอาศัยการสร้างแรงจูงใจต่าง ๆ เช่น การจัดสรรงบประมาณ การให้รางวัลชิ้นงาน เป็นต้น

- คำถาม : อาจารย์มองการวิจัยในแวดวงการศึกษาปัจจุบันเป็นอย่างไรบ้าง?
- อ.หนึ่งฤทัย เมฆวัต : การวิจัยทางการศึกษาในปัจจุบันมีมุมมองใน ๔ ด้านด้วยกัน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและการประเมินผลผู้เรียน และด้านครูผู้สอน คือ ด้านหลักสูตร การจัดโครงสร้างของหลักสูตร ปัจจุบันเน้นความเป็นไปตามปรัชญาการศึกษา ความเพียงพอและความสมดุลระหว่างทักษะวิชาการ ทักษะวิชาชีพ ทักษะการดำรงชีวิต ทักษะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม ทักษะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ การเป็นคนดีมีคุณธรรม ตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน โดยเฉพาะในเรื่องของความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และความสอดคล้องต่อเนื่อง เชื่อมโยงระหว่างการศึกษาในแต่ละระดับ ดังนั้นการวิจัยจะช่วยเหลือเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้เกิดความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ด้านการจัดการเรียนการสอน วิธีการจัดการเรียนการสอน และรูปแบบในแต่ละระดับการศึกษา สามารถทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ ค่านิยม และเจตคติที่ดีในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนตามปรัชญาของการศึกษา โดยเฉพาะในประเด็นการอ่าน การพูด การเขียน การคิด วิเคราะห์ การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการ การแก้ไขปัญหา การประกอบอาชีพ การเป็นคนดีอยู่ในสังคมอย่างสันติ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนประเทศชาติ ดังนั้นโจทย์การวิจัยที่เกี่ยวข้อง คือ วิธีการศึกษาหาวิธีการจัดการเรียนการสอนในแต่ละระดับการศึกษาเพื่อตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน โดยเฉพาะด้านความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ ควรมีรูปแบบ วิธีการเรียนการสอนอย่างไร จึงจะตอบสนองความสามารถ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนที่แตกต่างกัน และพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล รวมถึงการพัฒนาสื่อการสอนแบบ e-learning, Digital text book และวิทยุชุมชน เป็นต้น ด้านการวัดและการประเมินผลผู้เรียน การวัดและการประเมินผลผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา รวมถึงวิธีการในการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในระดับต่าง ๆ เอื้อให้การเรียนการสอนเป็นไปตามปรัชญาการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียน มีความรู้ ทักษะ มีเจตคติ

ค่านิยมที่ดี ในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ประเทศชาติ การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ การเป็นคนดีมีคุณธรรม ดังนั้น โจทย์วิจัยอาจได้มาจากกรณีที่ระบบการวัดและประเมินผลของผู้เรียนไม่เอื้อให้การเรียนการสอนเป็นไปตามปรัชญาการศึกษา ควรหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขตรงจุดไหน อย่างไร การวัดและประเมินผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา รวมถึงวิธีการในการคัดเลือกเข้าเรียนต่อในระดับต่าง ๆ เอื้อต่อความแตกต่างในความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร กรณีที่การวัดและประเมินผู้เรียนไม่เอื้อต่อความแตกต่างของผู้เรียนดังกล่าว ควรปรับแก้ไขอย่างไร ด้านครูผู้สอน ครูผู้สอนในแต่ละระดับการศึกษามีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ มีค่านิยม และเจตคติที่ดีในการดำรงชีวิตประกอบอาชีพ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ตามปรัชญาของการศึกษาหรือไม่ เพราะเหตุใด ควรปรับปรุงแก้ไขอะไร อย่างไร โดยอาจทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการคัดสรรบุคคลเข้าเป็นครู ศึกษาถึงชั้นการผลิตครู หรือการพัฒนาครูด้วยนวัตกรรมต่าง ๆ ที่ควบคู่ไปกับการเรียนการสอน ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการจัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน โดยเฉพาะความสามารถ ความถนัดและความสนใจได้หรือไม่ อย่างไร เพราะเหตุใด โดยคำนึงถึงการแบ่งตามระดับการศึกษา ใน ๖ ระดับ คือ ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา

ซึ่งที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น จะทำให้ทราบแนวทางหรือโจทย์การวิจัยทั้ง ๔ ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผู้เรียน และด้านครูผู้สอน

- คำถาม : ท่านอาจารย์มีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับทิศทางของวงการวิจัยทางการศึกษาในปัจจุบัน?
- อ.หนึ่งฤทัย เมฆวัต : ปัจจุบันการวิจัยทางการศึกษามีทิศทางมุ่งเน้นการวิจัยแบบเครือข่าย โดยเน้นการสร้างความร่วมมือ ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีที่จะได้มีผู้เชี่ยวชาญสายตรงเข้าไปมีส่วนร่วมมือกันทำวิจัย แต่การศึกษาวิจัยนั้นไม่สามารถนำมาขอผลงานทางวิชาการได้ แต่สิ่งที่ได้ คือ องค์ความรู้ที่หลากหลาย และสามารถนำไปพัฒนาระบบการวิจัยที่ขยายกว้างต่อไป

- คำถาม : ปัจจุบันวงการการศึกษาไทยมีความตื่นตัวกับเรื่องการวิจัยมากน้อยแค่ไหน
อย่างไร
- อ.หนึ่งฤทัย เมฆวัต : แวดวงการศึกษาไทยปัจจุบัน พบระดับของความตื่นตัวเกี่ยวกับการ
ศึกษาวิจัยอยู่ในระดับน้อย โดยส่วนใหญ่ความตื่นตัวนั้นจะขึ้นอยู่กับระบบ
การบริหารจัดการของผู้เกี่ยวข้องในระดับผู้บังคับบัญชาของสถานศึกษา
เพราะในความเป็นจริงแล้วระดับปฏิบัติการส่วนใหญ่จะปฏิบัติหน้าที่เพื่อ
ตอบสนองนโยบายระดับผู้บังคับบัญชามาแล้ว ส่วนที่จะศึกษาวิจัยด้วย
ตนเองก็มีอยู่บ้างแต่จัดได้น้อยมากเมื่อเทียบกับความต้องการ
- คำถาม : ท่านอาจารย์มีความคิดเห็นอย่างไรบ้างกับการที่ครู/อาจารย์ต้องทำงาน
วิจัยควบคู่กับการปฏิบัติหน้าที่ปกติด้วย?
- อ.หนึ่งฤทัย เมฆวัต : มีความคิดเห็นว่าครูผู้สอนทุกคนปัจจุบันส่วนมากทำวิจัยกันอยู่บ้างแล้ว
โดยเฉพาะการวิจัยในชั้นเรียน แต่ยังขาดการนำเสนอในรูปแบบของ
เอกสาร เนื่องจากภาระงานของครูนั้นค่อนข้างมาก ปัจจุบันครูไม่ได้มี
หน้าที่สอนเพียงอย่างเดียว ครูต้องรับผิดชอบหน้าที่อื่น ๆ ที่ได้รับ
มอบหมาย ถ้าครูมีหน้าที่สอนเพียงอย่างเดียวก็เห็นว่าครูควรทำการศึกษา
วิจัยควบคู่ไปด้วย เพื่อเป็นการเพิ่มพูน องค์กรความรู้ใหม่ ๆ ให้กับตนเอง
- คำถาม : ปัจจุบันภาครัฐและภาคเอกชนมีส่วนในการสนับสนุนงานวิจัยทาง
การศึกษามากน้อยเพียงใด เพียงพอหรือไม่ และอยากให้เป็นอย่างไหน?
- อ.หนึ่งฤทัย เมฆวัต : ปัจจุบันภาครัฐและภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงานวิจัยทาง
การศึกษาอยู่ในระดับหนึ่ง ซึ่งยังถือว่าค่อนข้างน้อย โดยส่วนใหญ่ที่
สนับสนุนจะมุ่งเน้นสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วน
ร่วมกับชุมชน เศรษฐกิจพอเพียง ประชาชนท้องถิ่น มากกว่าการวิจัยทาง
การศึกษาอื่น ๆ ที่สามารถตอบสนองการศึกษาได้อย่างแท้จริง
- คำถาม : ท่านอาจารย์คิดว่ารัฐบาลควรมีส่วนช่วยสนับสนุน ส่งเสริม หรือพัฒนา
ด้านการวิจัยทางการศึกษา รวมถึงวงการวิจัยโดยรวมของประเทศ
อย่างไรบ้าง?
- อ.หนึ่งฤทัย เมฆวัต : รัฐบาลควรส่งเสริมด้านองค์ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยให้ครูผู้สอน โดยสร้าง
แรงกระตุ้น แรงจูงใจให้ครูอยากทำวิจัย อีกทั้งการจัดการศึกษาใน
ปัจจุบันเราจะเห็นว่าปัญหามากมาย โดยเฉพาะด้านคุณธรรม จริยธรรม
การอ่านออกเขียนได้ ฯลฯ ปัญหาต่าง ๆ ล้วนจำเป็นต้องเร่งแก้ไข แต่ยังมี

พบว่าแก้ไขไม่ได้ เนื่องจากหลายสาเหตุ เช่น นโยบายของรัฐบาลที่ห้าม
ลงโทษเด็ก ห้ามตกซ้ำชั้น เป็นต้น

จากบทสัมภาษณ์ของ อาจารย์หนึ่งฤทัย เมฆวทัต ทำให้พวกเราได้
ทราบถึงความก้าวหน้า พัฒนาการ ได้รับความรู้ และเข้าใจถึงวงการวิจัย
ทางการศึกษามากขึ้น รวมถึงได้ทราบถึงแนวคิดของท่านที่เกี่ยวข้องกับ
การวิจัยทางการศึกษา พวกเราในฐานะบุคลากรในวงการวิจัย รวมถึงท่าน
ผู้อ่าน และท่านผู้สนใจหวังว่าจะได้นำความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับ
การถ่ายทอดจากท่านไปประยุกต์และปรับใช้ในการทำงาน โอกาสนี้
กระผมขอขอบพระคุณอาจารย์หนึ่งฤทัย เมฆวทัต เป็นอย่างสูงครับ

*****

ปิดท้ายวิจัย

“แหล่งท่องเที่ยวแนะนำในหน้าหนาว”

ในช่วงนี้ของทุกปี หลายคนที่ชื่นชอบอากาศหนาว ชื่นชอบการท่องเที่ยวเป็นชีวิตจิตใจ ก็คงกำลังวางแผนการท่องเที่ยวหรือกำลังเตรียมตัวที่จะออกเดินทางไปรับลมหนาว ไปสัมผัสอากาศหนาวในสถานที่ต่าง ๆ กันแล้วสิครับ แต่อาจมีบางท่านที่อยากไปท่องเที่ยวรับลมหนาวเช่นกัน แต่ยังไม่มีการท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวที่ไหน จังหวัดอะไรดี ปิดท้ายวิจัยฉบับนี้ขอทำหน้าที่เป็นมัคคุเทศก์แนะนำแหล่งท่องเที่ยวในฤดูหนาวนี้ ว่ามีที่ใดที่น่าสนใจ และแต่ละที่นั้นมีรายละเอียดเป็นอย่างไร ลองติดตามไปกับปิดท้ายวิจัย “แหล่งท่องเที่ยวแนะนำในหน้าหนาว” ได้เลยครับ

เริ่มต้นด้วย “ดอยอินทนนท์” ยอดดอยที่สูงที่สุดในประเทศไทย (๒,๕๕๙ เมตร) ตั้งอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่ เพราะความอุดมสมบูรณ์ของผืนป่า ทำให้ผู้ที่รักและชอบศึกษาธรรมชาติยกตำแหน่งให้ดอยอินทนนท์เป็นแหล่งท่องเที่ยวอันดับต้น ๆ อีกทั้งยังเป็นแหล่งดูนกชั้นยอดอีกด้วย ซึ่งนอกจากความหนาวเย็นอันเป็นเสน่ห์ ที่สามารถสัมผัสได้ตลอดทั้งปีแล้ว ภายในอุทยานฯ ยังมีสถาปัตยกรรมธรรมชาติอีกเพียบ อาทิ น้ำตกแม่ยะ น้ำตกแม่กลาง น้ำตกวชิรธาร น้ำตกสิริภูมิ ถ้ำบริจินดา ตลอดจนเส้นทางศึกษาธรรมชาติอีกหลายจุด

ถัดมาเป็น “อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง” ความโดดเด่นท่ามกลางเทือกดอยสูงสลับซับซ้อนชายแดนไทย-พม่า ครอบคลุม อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ และ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นที่รู้จักในความงดงามเลื่องชื่อของทะเลหมอกที่งดงามที่สุดแห่งหนึ่งในเมืองไทย ยิ่งในฤดูหนาวที่อากาศเย็นเยียบ และท้องฟ้ายามค่ำคืนกระจ่างใสด้วยแล้วก็ย่อมจะเป็นโอกาสอันดีที่ได้ชื่นชมทะเลดาวดาซเต็มฟ้า โดยเฉพาะบริเวณ “กิ่วลม” หรือจุดชมทิวทัศน์ห้วยน้ำดัง ซึ่งนักท่องเที่ยวจำนวนมากจะขึ้นมาค้างแรมเพื่อรอชมพระอาทิตย์ขึ้น รวมทั้งชมทะเลหมอกขาวละมุนที่ห่มคลุมไปทั่วหุบเขากว้างไกล ที่นี้มีภูเขาที่สูงที่สุด คือ ดอยช้าง เป็นป่าต้นน้ำลำธาร มีลำห้วยน้อยใหญ่มากมาย

อีกแหล่งฮิตติดอันดับในช่วงรับลมหนาว คือ “ดอยอ่างขาง” จังหวัดเชียงใหม่ ภายในสถานีเกษตรหลวงอ่างขาง มีโครงการวิจัยผลไม้ ไม้ดอกเมืองหนาว งานสาธิตพืชไร่ แปลงทดลองปลูกไม้ผลเมืองหนาว สวนบอนไซ มีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผักเมืองหนาวที่ปลูกในบริเวณโครงการให้นักท่องเที่ยวตามฤดูกาล ในสถานที่มีที่พักและมีสถานที่กางเต็นท์บริการแก่นักท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่น หมู่บ้านคุ้มจุดชมวิวกิ่วลม หมู่บ้านนอแล หมู่บ้านขอบด้ง และหมู่บ้านหลวง

LIRT

เขียบต่อมาที่ จังหวัดเชียงราย “ภูชี้ฟ้า-ดอยผาตั้ง” ภูชี้ฟ้าเป็นจุดชมวิว ทะเลหมอกและพระอาทิตย์ขึ้นอีกแห่ง หนึ่ง มีลักษณะเป็นยอดเขาที่แหลมชี้ขึ้นไป บนท้องฟ้า ยิ่งตอนที่พระอาทิตย์กำลังขึ้นมา ตรงระหว่างปลายยอดเขา จะดูเหมือนเสื่อ คาบแก้วมาก มีความสูงจากระดับน้ำทะเล ประมาณ ๑,๖๒๘ เมตร ส่วนของหน้าผา เป็นแนวยาวยื่นไปทางฝั่งประเทศลาว ส่วนดอยผาตั้งอยู่บนเทือกดอยผาหม่น เป็นจุดชมวิวสองฝั่งโขงไทย-ลาว และ

ทะเลหมอก บนดอยมีหมู่บ้านชาวจีนฮ่อ ม้ง และเย้า โดยเฉพาะชาวจีนฮ่อนั้นอดีตเคยเป็นส่วนหนึ่งของ กองพล ๙๓ ซึ่งอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ดอยผาตั้งนี้ ปัจจุบันประกอบอาชีพทางการเกษตร ปลูกพืช เมืองหนาว เช่น บัวย ท้อ สาลี่ แอปเปิ้ล

ตามมาด้วย “เขาค้อ” จังหวัดเพชรบูรณ์ เหตุที่เรียกเขาค้อก็เพราะป่าบริเวณนี้มีต้นค้อขึ้นอยู่ มาก ช่วงหน้าหนาวที่สภาพอากาศเย็นจัด ประกอบกับทัศนียภาพสวยงามของต้นค้อ ทำให้ที่นี่ได้รับความนิยม จากนักท่องเที่ยวจำนวนมาก โดยแหล่งท่องเที่ยวที่ใครมาเขาค้อแล้วพลาดไม่ได้ อาทิ อนุสาวรีย์จีน ฮ่อ ฐานอิทธิเจติย์ พระบรมสารีริกธาตุเขาค้อ หอสมุดนานาชาติเขาค้อ พระตำหนักเขาค้อ น้ำตกศรีดิษฐ์ สวนสัตว์เปิดเขาค้อ และเนินมัทศจรรย์ ฯลฯ

และอีกแห่งหนึ่งที่มีชื่อเสียงไม่แพ้กันของจังหวัดเพชรบูรณ์ คือ “อุทยานแห่งชาติน้ำหนาว” ว่ากันว่าลักษณะทั่วไปพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงสลับซับซ้อน แถมยังเป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญของแม่น้ำ หลายสาย สถานที่ที่น่าสนใจในเขตอุทยานฯ ได้แก่ ทุ่งหญ้ากว้าง ถ้ำผาหงษ์ สวนสนบ้านแปก สวนสนภูกุ่มข้าว น้ำตกชำผักควา น้ำตกทรายแก้ว น้ำตกทรายเงิน น้ำตกเหวทราย น้ำตกทรายทอง ภูผาจิต หนองปลาไหล หนองน้ำขุ่น น้ำตกตาดพรานบา ผาล้อม ผากอง ถ้ำใหญ่ น้ำ ฯลฯ

สำหรับท่านที่ยังมีกำลังขาที่แข็งแรง ชอบชมธรรมชาติด้วยการเดิน ขอแนะนำ “อุทยาน แห่งชาติภูกระดึง” จังหวัดเลย เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ได้รับความนิยมมากแห่งหนึ่ง ของ เมืองไทย เพราะมีสภาพธรรมชาติสมบูรณ์ประกอบด้วยระบบนิเวศและ ภูมิประเทศหลากหลาย ทั้งทุ่งหญ้า ป่าสนเขา ป่าดิบ น้ำตก และหน้าผาชมทิวทัศน์ ลักษณะเด่นของ อุทยานฯ แห่งนี้คือเป็นภูเขาหินทราย ยอดตัด เป็นที่ราบขนาดใหญ่คล้ายใบบอนหรือรูปหัวใจ มีเนื้อที่ประมาณ ๖๐ ตาราง กิโลเมตร มีความสูง ๔๐๐ - ๑,๒๐๐ เมตร จากระดับน้ำทะเล จุด ท่องเที่ยวประทับใจได้แก่ ผาหล่มสัก ผานกแอ่น ผาหมากตูด น้ำตกเพ็ญพบ น้ำตกถ้ำสอเหนือ-ใต้ สระโนนดาด เป็นต้น

ไม่ไกลไม่ไกลจากภูกระดึง สำหรับท่านที่มีรถยนต์ส่วนตัว และไม่ยากเดินชมธรรมชาติด้วยเท้ามากมายเช่นภูกระดึง ขอแนะนำ “อุทยานแห่งชาติภูเรือ” เป็นภูเขาสูงใหญ่ บนยอดเขาเป็นที่ราบกว้างใหญ่ มีต้นสนชั้นสลับซับซ้อน มีลักษณะแปลก คือ มีส่วนหนึ่งเป็นผา ชะงักยื่นออกมาเหมือน หัวเรือลำเอายใหญ่ อุทยานแห่งชาติภูเรือ จุดที่น่าสนใจบนอุทยานได้แก่ ผาโหล่นน้อย ภูผาสาด และทะเลภูเขาผาชันทอง หรือ ผากุหลาบขาว เป็นหน้าผาสูงชัน และแหล่งน้ำซับที่มีพีชีน้ำไลเคนสีเหลืองคล้ายสีทอง ขึ้นเต็มไปทั่ว น้ำตกห้วยไผ่ เป็นน้ำตกที่ไหลจากหน้าผาสูงชัน ยอดภูเรือ เป็นจุดสูงสุดในอุทยานฯ สามารถมองเห็นแม่น้ำโขงและแม่น้ำโขงที่กั้นพรมแดนระหว่างไทย-ลาว

ปิดท้ายแหล่งท่องเที่ยวที่จะแนะนำในหนาวนี้ คือ “อุทยานแห่งชาติภูสอยดาว” จังหวัดอุดรดิตถ์ สภาพพื้นที่เป็นภูเขาสูงที่มีป่าปกคลุมอากาศหนาวเย็นเกือบตลอดทั้งปี การเดินทางขึ้นดอยค่อนข้างลำบาก แต่เมื่อขึ้นไปถึงแล้วจะพบดอกไม้ป่า พันธุ์ต่าง ๆ เช่น ดอกหงอนนาค ดอกไม้ดินต่าง ๆ สวยงามมาก แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ได้แก่ น้ำตกภูสอยดาว และลานสน

ลองเลือกกันดูสักแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งนะครับ สำหรับคนที่ยังไม่มีโปรแกรมท่องเที่ยวในหนาวนี้ จริง ๆ แล้วเมืองไทยของพวกเราแหล่งท่องเที่ยวมากมาย แตกต่างและเหมาะสมกันไปตามฤดูกาลที่เปลี่ยนแปลง มีหลายแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง มีวิวทิวทัศน์ที่สวยงาม ซึ่งผมเองไม่สามารถแนะนำท่านทั้งหลายไว้ในปิดท้ายวิจัยฉบับนี้ได้หมด เพราะเกรงว่าปิดท้ายวิจัยของเราจะใช้พื้นที่เป็นร้อยหน้าสรุปกันสั้น ๆ เลยนะครับว่า “เที่ยวเมืองไทยกันเถอะครับ” เมืองไทยของเรามีสถานที่ท่องเที่ยวมากมายที่รอให้เราไปเยี่ยมชม สภาพเศรษฐกิจอย่างนี้อ่าไปเที่ยวเมืองนอกกันเลยครับ ขอให้พวกเราคนไทยช่วยกันเที่ยวเมืองไทยก็พอครับ ดังที่ภาครัฐเคยประชาสัมพันธ์กันไว้ว่า “ไทยช่วยไทย กินของไทย ใช้ของไทย เที่ยวเมืองไทย” สวัสดีครับ

บรรณาธิการ

แหล่งสืบค้น

<http://hilight.kapook.com/view/4606> (วันที่สืบค้น ๔ ตุลาคม ๒๕๕๓)

http://www.uniserv.buu.ac.th/forum2/topic.asp?TOPIC_ID=4230 (วันที่สืบค้น ๔ ตุลาคม ๒๕๕๓)

